

*Oslavy sviatku Narodenia Isusa Christa
v chráme sv. Nikolaja Divotvorcu v Kotelníkách pri Zastupiteľstve
Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku v Moskve*

Odkaz

sv. Cyrila
a Metoda

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

Заповіт

св. Кирила
і Мефодія

Roč. LXVIII/2022 ISSN 0139-9012

01/2022

*Oslavy sviatku Narodenia Isusa Christa
v chráme Narodenia Presvätej Bohorodičky v Čabtnách*

*Oslavy sviatku Narodenia Isusa Christa
v chráme sv. žien myronosíc v Koňuši*

*Oslavy sviatku Narodenia Isusa Christa
v chráme Pokrova Presvätej Bohorodičky v Sabtnove*

*Oslavy sviatku Narodenia Isusa Christa
v chráme sv. archanjela Michala na zámku Zvolen*

Slovo na Roždestvo Christovo

Milovaní v Christu bratia a sestry!

Pravoslávna cirkev na celom svete podľa pôvodného juliánskeho kalendára dnes slávi nádherný sviatok Narodenia Hospodina, Boha a Spasiteľa nášho Isusa Christa. Dnešný sviatok je pre každého veriaceho človeka radostný. Boh opätovne výrazným spôsobom zasahuje do dejín ľudského rodu, prichádza k nám ľuďom, aby nás opätovne vrátil tam, odkiaľ sme pre hriech odišli – do lona Nebeského Otca, do Jeho blahého večného Kráľovstva. **Udalosť Narodenia Isusa Christa je udalosťou jedinečnou a predsa my, kresťania, sprítomňujeme si túto udalosť každoročne, aby sme vždy nanovo pochopili jej nesmierny význam pre nás a našu záchranu.** Do dejín ľudského rodu Boh takto výrazne nevstupuje často. Môžeme povedať, že stvorenie sveta bolo tým prvým výrazným počínom lásky Boha, potom potopa sveta, povolanie Abraháma a nakoniec aj odovzdanie ľuďom písomného Zákona na hore Sinaj, cez ktorý malo ľudstvo pochopiť, že príde Nový Zákón, ktorý už podľa slov apoštola Pavla nebude napísaný na kamenných tabuliach, ale v srdciach každého veriaceho človeka. Tento Zákón nám nebude daný prostredníctvom ľudského sprostredkovateľa, no prinesie nám ho Syn, Syn živého Boha a Syn Panny, ktorý sa dnes kvôli tomu rodí v Betleheme Júdovom.

Bratia a sestry! Narodenie Isusa Christa sa neudialo počas dňa, no v noci, v tme a na opustenom mieste. Ak pochopíme, prečo sa tak muselo udiť, môžeme aj z tohto načerpať pre našu dušu mnoho užitočného. V správe o stvorení sveta sa hovorí: **Najprv bol večer a potom ráno.** Boh si želá, aby sme tento poriadok dobre pochopili. Svetlo totiž prichádza po tme a nie naopak. Naše pravoslávne bohoslužby chránia toto tajomstvo, začínajú každý sviatok zvečera, v predvečer sviatku. Vchádzajúc do času noci, Cirkev nám vlastne pozhŕňa sláviť deň. Keď sa nachádzame v tme, už vtedy začíname sláviť svetlo. Noc pre nás kresťanov znamená očakávanie a želanie svetla. Noc vyjadruje čas, dobu, keď sa ľudia nádejajú na lepšie a modlia sa o poslaní im hoci len malého lúča svetla, aby sa život ožiaril zmyslom. Noc teda označuje aj nádej, nádej, že príde svetlo, nový deň, hoci sami nevieme, čo nás v ňom čaká. Možno bude plný námahy, možno plný radosti, no jedno vieme istotne, bude pre nás dňom Hospodinovým.

V noci Narodenia Spasiteľa vidíme pastierov, ktorí noc trávia vonku, na poli. Aj pastieri žijú očakávaním nového dňa. Pastieri strážili svoje stáda. Robia presne to isté, čo robil Dávid, keď k nemu prišli, aby ho pomazali za kráľa nad Izraelom. Čo pastieri čakajú?

Bude každý z nich kráľom, ako bol Dávid? Nie, dočkali sa ešte väčšieho zázraku – dočkali sa nebeského zjavenia. Pastieri vstupujú do spoločenstva s nebom, počujú spev anjelov. Uvidia radosť anjelov, tú radosť, ktorá patrí teraz aj im. Spoznávajú radosť života, cítia sa akoby v Božom Kráľovstve. Práve im sa dostáva zvesť o tom, čo sa práve odohráva neďaleko v betlehemskej jaskyni. Oni sa takto stávajú prvými pastiermi Cirkvi, prvými zvestovateľmi Evanjelia a Nebeského Kráľovstva. **Oni sú prvými, ktorí ohlasujú radosť Narodenia a spasenia, ktoré prišlo s Christom pre všetkých ľudí na celom svete.** Toto všetko sa deje v noci. Uprostred bdenia, stráženia a očakávania sa pastierom dáva Božie Zjavenie.

To isté vidíme aj u perzských mágov. Prišli z východu. Odtiaľ, odkiaľ každodenne očakávame východ Slnka. Prišli odtiaľ, kde je noc – nádej nadchádzajúceho dňa. Svetlo, ktoré k nim prišlo zhora, to ich viedlo. Oni predstavujú celé ľudstvo. Mágovia opätovne prežili nádej aj risk ako kedysi Abrahám – otec veriacich, ktorý taktiež nevedel, kam ide, no vedel za Kým a ku Komu ide. Vykonali cestu viery, vykonali aj za nás púť celého ľudstva, ktoré zanechalo svoju nevieru a vydalo sa na cestu, na cestu k Bohu. Oni – predstavitelia pohanov, oni - potomkovia spravodlivého Abraháma. Sú naplnením slov daných Abrahámovi: **„Budú v tebe požehnané všetky národy zeme.“** Oni svedčia, že aj pohania sú prizvaní k tomu istému dedičstvu, na účasť v tom istom zaslúbení. Práve preto vyvolali na kráľovskom dvore aj u samotného Herodesa taký strach. Oni sú pohania, no zároveň hlboko veriaci v pravého Boha ako bol Abrahám. Nič nevedeli o Svätom Písme, no aj tak sa pýtajú na Toho, Koho Písma mali odhaliť. A odhalili pravdu, získali správny úsudok, svetlom dňa odhalili zlobu aj zákernosť Herodesa. A tak putujú do Betlehema. Konajú správne a pravdivo, nasledujú svetlo – až prichádzajú na miesto Narodenia nového človeka, nového Adama. Človeka, ktorý sa stal Božím chrámom a živou prítomnosťou Boha medzi ľuďmi. A v jaskyni postupujú presne ako v chráme: padli na zem a poklonili sa Mu. Prinášajú zlato – symbol toho najcennejšieho, čo je na Zemi – a tým je tajomstvo ľudského života. Prinášajú aj ladan, ktorý túži po žeravom plameni, aby vydal zo seba nádhernú vôňu – túži po plameni lásky, modlitby a stretnutí s Bohom. Prinášajú aj smyrnu, drahocenný olej ako sym-

bol horkosti, ale aj nádeje. Horkosti smrti a nádeje Vzkriesenia. Horkosti, ktorá sa zmení na sladkú vôňu večného života. Tieto ich dary sú dary pre rodiacu Cirkv. Už tam, v Betleheme, darmi hovoria o moci, pomazaní, smrti a Vzkriesení Christa, ktoré vždy budú tu – v Christovej Cirkvi. Mágovia odišli inou cestou, teda ich život sa od tejto chvíle, chvíle stretnutia s Christom, uberá inou cestou – cestou lásky a pravdy. Tou cestou, kde aj nás môže zastihnúť blahá zvesť o Narodení Isusa Christa.

Sviatok Narodenia Isusa Christa, bratia a sestry, odkryva nový zázrak. Sviatok Narodenia – to nie je len narodenie Christa Spasiteľa. Je to počiatok nového života, ktorý sa zrodil v životoch pastierov aj mágov, a má sa dnes zrodiť aj v živote každého z nás. Dnes sa máme vydať podobne ako mágovia inou cestou, cestou lásky, spravodlivosti, bezprostrednosti, nefalošnosti a úprimnosti, cestou smerujúcou k večnému životu.

Dnešný sviatok, bratia a sestry, je vlastne o troch daroch. Prvým darom je samotný Boží Syn, ktorý sa dnes rodí kvôli nám a pre naše spasenie – je to dar Boha človeku. Druhým darom je dar človeka Bohu – týmto darom je naše pokánie. Tretím darom je dar človeka človeku a týmto darom je láska. Prvý dar – Božieho Syna – máme vždy prijímať a vo svojom srdci opatrovať. Druhý dar – pokánie – tento dar máme Bohu vždy prinášať. A tretí dar – lásku – tento dar máme neustále chrániť a každému z neho rozdávať.

Protodiakon Ján Husár

Zbor Presvätej Bohorodičky

Deň po Narodení Isusa Christa Božieho Syna má v liturgickej tradícii pravoslávnej Cirkvi názov **Zbor (Sobor) Presvätej Bohorodičky**. Našu pozornosť v evanjeliom čítaní stanovenom na tento deň priťahuje konanie svätého Jozefa. Už po druhýkrát prejavuje svoju poslušnosť hlasu anjela z neba a chráni Presvätú Bohorodičku. Pedovšetkým zachráni Božieho Syna Isusa Christa, ktorého život ohrozuje kráľ Herodes, obávajúci sa o svoj kráľovský trón a chce odstrániť potenciálneho židovského kráľa.

Prvýkrát sv. Jozef uposlúchol povzbudenie anjela, ktorý mu zvestoval Božiu vôľu: **„Jozef, syn Dávidov, neboj sa priať Máriu, svoju manželku, lebo to, čo sa v nej počalo, je z Ducha Svätého“** (Mt 1, 20). Druhýkrát rovnako uveril posolstvu anjela a to prinieslo svätej rodine záchrany pred nebezpečenstvom. Samotné nebo totiž sv. Jozefovi určilo, aby sa stal pestúnom (akoby adoptívnym otcom) pre dieťa, ktoré sa malo narodiť, so všetkými povinnosťami otca. Ochráňovať a strážiť dieťa a jeho matku. To je poslanie, ktoré sv. Jozef dostal z neba. Jemu bol zverený Spasiteľ sveta. A tak sv. Jozef vlastne vstupuje do histórie spásy, ktorú Boh pripravil ľuďom. I my sme povolani, aby sme boli akýmisi „ochrancami“ Christa jednak v nás samých, v našich dušiach, ale aj v prostredí, v ktorom žijeme. Na prvý pohľad záležitosti bežného života nemajú nič spoločné s Božím kráľovstvom a spásou sveta. Avšak v Božom pláne aj maličkosti majú svoje dôležité miesto. Takto by sme mohli uvažovať o mnohých úlohách, ku ktorým nás Boh povoláva. Skúsme však zamerať svoju pozornosť na to, čo leží na svedomí ľudstva ako čierna škvrna. Je spôsobená hriechom zabijania nenarodených detí. Vina padá na tých, ktorí odmietli Božie povzbudenie: **„Prijmi toto dieťa...“**

Padá však aj na nás všetkých ako nemých svedkov, ak nerobíme nič pre zmenu mravných hodnôt v živote spoločnosti. **V očiach sveta nenarodené dieťa totiž nie je človekom, iba akýmsi zhlukom buniek, na ktorý sa nevzťahuje žiadna právna ochrana.** No v Božích očiach je to dielo Svätého Ducha, veľký Boží zázrak. V istom zmysle v každom dieťati, v duši každej ľudskej bytosti je tajuplným spôsobom prítomný Kristus.

Otázku potratov nevyrieši len nejaká osvetová práca, ale radikálna zmena zmysľania celej ľudskej spoločnosti. Čo iné sa totiž narodí z toho počatého plodu ak nie človek, ak ho necháme žiť a rozvíjať sa. A tak každému potratu sa dáva jemný názov „prerušenie tehotenstva“. No akéže „prerušenie“? Prerušenie je iba vtedy, ak sa v niečom dá ďalej pokračovať, čo v tomto prípade sa už nedá, pretože je to definitívna smrť človeka, ba čo viac vražda. Iba skutoční kresťania formovaní podľa Božích slov Evanjelia, podľa Božích zákonov, budú schopní povedať „áno“ dieťaťu zakaždým, keď zaklope na bránu materského srdca. Aby každé počaté dieťa malo šancu na život, musí byť všetko obnovené v Christovi: vzťah muža a ženy, vzťah k sexualite a najmä hierarchia životných hodnôt. Zákon egoizmu (akési „rozhodovanie o vlastnom tele“ - len o vlastnom tele a nie aj o tele iného človeka) musí ustúpiť zákonu lásky a úcty k životu človeka. Prijmeme v tento sviatočný deň Božie povzbudenie, aby sme obnovou svojho života v Isusovi Christovi a odvážnym verejným vyznávaním hodnôt kresťanskej viery premieňali tento svet tak, aby každý nový život bol prijímaný ako veľký Boží dar, ako požehnanie od samotného Boha.

Keď sa obzrieme dozadu, veriaci človek si kladie otázky: aký to bol rok, aký by mal byť nový rok, z čoho a v čom sa poučiť z toho minulého roka? Pre veriaceho je to aj zamyslenie sa nad duchovnou oblasťou, nielen nad stavom svojej duše, ale aj nad rodinou, v ktorej žije, ako aj cirkevnou obcou, ktorej je členom. Takéto zamyslenie sa môže len obohatiť a posilniť, ale rovnako naviesť k tomu, čoho sa zrieknuť a zanechať. Dobrému kresťanovi prichádza vhod i dnešný sviatok, ktorý by sa dal nazvať aj sviatkom rodiny. Hoci pohľad na nazaretskú sv. rodinu z Evanjelií je nám dobre známy, predsa i dnes je veľmi poučný. Pojem rodiny ako takej je každému z nás dobre známy. V rodine sme vyrástli, v rodine žijeme, alebo práve v

novom roku sa chystáme založiť svoju rodinu. Inými slovami povedané, Boh si nás všetkých rôznym spôsobom povolal do rodiny. No dnešná rodina prežíva krízu. Hovoria o tom štatistiky rozvodov, pretože manželia - ako základná bunka v rodine - často zabúdajú na svoju úlohu. Mnoho ľudí na rodinu pozerá dnes ináč, ako tomu bolo prednedávnom, prípadne ako sa na ňu pozerá Cirkev, ako na ňu pozerajú veriaci. Často sa začíname stretávať s nesprávnymi názormi, že keď je niekto pľnoletý, tak už má právo na svoje konanie a nechce, aby ho niekto poučal, či už rodičia, alebo Cirkev. Často sa stretávame s tým, že aj veriaci mladí muži a ženy nevedia, v čom spočíva istota a podstata, aké poslanie a cieľ má mať rodina. Ešte menej vedia o tom, aký plán má s ňou Boh a ako má rodina plniť vôľu Božiu. Často si nechcú dať pripomenúť, čo kresťanstvo pre rodinu znamená. Dnešný sviatok práve môže byť pre nás príležitosťou na vážne zamyslenie sa nad vzorom všetkých rodín. Spomeňme si aspoň na základné veci: musíme si uvedomiť, že aj manželstvo a rodina sú Bohom plánované. Ak niekto nerozumie, tak sa to dá povedať i takto: So všetkými mladými ľuďmi, ktorí k sebe cítia lásku a chcú začať spoločne žiť, má Boh svoj zámer! Boh si totiž praje, aby ľudia v manželstve utvorili svoju malú Cirkev. To znamená, aby si bol každý v tej rodine vedomý, že má svoju úlohu a povinnosti nielen ako muž, žena či dieťa k tým druhým, ale aj ako veriaci. Každý v rodine si musí byť vedomý, že má presné určenie. Nie je kresťanské, keď muž v manželstve zrazu zatúži po inej žene, pretože vidí len seba a pošliapava svoje poslanie, ktoré zobral manželstvom na seba voči žene, ktorej sľuboval vernosť a deťom, ktoré splodil. Tu neobstojí ani moderné: nerozumieme si, nehodíme sa k sebe, pretože sme čosi zanedbali, prehliadli, jednoducho viac staviame na seba, pre seba ako pre tých, ktorých máme. Tu prichádza k nešťastiu len preto, že láska sa stala konzumnou. Len brať a nedávať. Dávať znamená zriecť sa všetkého, čo tomu druhému môže spôsobiť bolesť, slzu, smútok. Preto je potrebné, aby si manželia často pripomenuli slová apoštola o tom, čo je to vlastne láska (1Kor 13, 4-7).

Rodina si musí dnes uvedomiť, že vo všetkých jej členoch musí žiť samotný Kristus. Kto verí v Boha, nesmie dovoliť, aby klesol tak hlboko, aby tí, ktorí žijú pre neho a s ním, jeho manželka a deti, trpeli jeho egoizmom. Tí, čo prijímajú svätú tajinu manželstva, si musia uvedomiť, že sobášom sa manželstvo nekončí. To znamená, že keď si dovedy mal pre ňu čas a mala si pre neho len milé slovo, sobášom to nekončí. Nech láska dňom sobáša nechladne, práve naopak, dostane pravý impulz, aby kresťanskí manželia vedeli napriek ťažkostiam, ktoré zaiste v manželstve prídu, znova a znova začínať a pokračovať vo vzájomnom budovaní najväčšieho šťastia tu na zemi, ktorým je pravá kresťanská rodina - to pravé požehnanie od Boha.

-SHB-

Získavanie cností

Boh, hoci aj prejavuje milosrdenstvo voči nám, jednako však volá k nám a hovorí: „Daj aj ty niečo!“ (Sv. Ján Zlatoústy)

Nenádejaj sa dostať nebo pre seba, nebo ako dar, ak nežiješ dôstojne neba. (Sv. Dimitrij Rostovský)

Vítazstvo nie je bez boja a veniec a oslava bez vítazstva. (Sv. Tichon Zadonský)

Slovo na sviatok sv. arcidiakona a prvomučeníka Štefana

Drahí bratia a sestry!

Radujme sa, že Boh je láska. Radujme sa, že nie je uzavretý na výsostiach, do svojej Svätosti a nadprirodzenosti, ale vedený láskou, kráča k človeku, ktorý sa Mu vzdialil. Ako pastier sa vďáva hľadať stratenú ovečku. Neprichádza k nám s hromom či bleskom, nesnaží sa v nás vzbudiť strach a hrôzu. Prichádza v tichosti, ako keď veje vánok, navštevuje padlého človeka a znova a znova mu predkladá svoje pozvanie.

Zo Svätého Písma vieme, že v tú noc, kedy sa Isus narodil, prichádzajú anjeli zvestovať túto radostnú správu o Božom príchode. No túto novinu oznámili iba pastierom, lebo všetci ostatní spali. Títo pastieri boli obyčajní a jednoduchí ľudia, no aj tak prijali anjelské zvestovanie a poslední sa takto stali prvými. Mudrci z východu dorazili až po pastieroch. Z toho vyplýva poučenie o dvoch cestách, ktoré vedú k poznaniu Boha. Cesta jednoduchého rozumu a prostého srdca alebo cesta bádania, študovania a komplikovaného myslenia. Jednoduchí ľudia Boha často spoznávajú skôr, ako tí, ktorí kráčajú neistou cestou vied a rozumu.

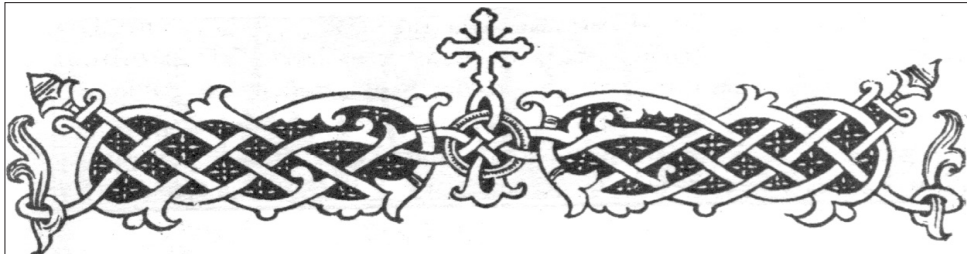
V dnešný deň si už pripomíname prvého novozákonného mučeníka, sv. apoštola a archidia-kona Štefana, ktorého viera a čisté srdce boli zárukou správneho nazerania na Boha. V dnešnom čítaní zo sv. Evanjelia sme mali možnosť počuť podobenstvo o zlých vinohradníkoch. Tí sluhovia z podobenstva, ktorých posielal Hospodár, symbolizujú prorokov, Jána Krstiteľa a aj Štefana, tiež ostatných apoštolov a mučeníkov. Oni prichádzajú v Božom mene, no ľud nie všetkých prijíma. Tak ako sa píše vo Svätom Písme: **„Vinohradníci však pochytali jeho sluhov, jedného zbili, druhého zabil a ďalšieho ukameňovali“** (Mt 21, 35).

Na krvi mučeníkov bola budovaná Christova Cirkev, na ich viere, ktorá nemala hraníc, na viere, ktorú neovplyvňoval strach. Sv. prvomučeník Štefan bol prvý zo siedmich diakonov, ktorých sv. apoštoli ustanovili pre pomoc chudobným v Jeruzaleme. Vďaka sile svojej viery činil medzi ľuďmi veľké zázraky. Židia sa s ním mnohokrát hádali, no vždy boli porazení jeho múdrosťou. Zahanbení Židia nahovorili ľud, aj starejších z ľudu proti Štefanovi, že sa rúhal Bohu a Mojžišovi. Vtedy sa Štefan postavil pred ľud a všetci videli jeho tvár, ktorá podľa slov Svätého Písma bola **„ako tvár anjela“** (Sk 6, 15). Jeho tvár mu žiarila blahodarným svetlom ako kedysi Mojžišovi, keď sa zhováral s Bohom. Sv. Štefan pred zhromaždením vyrozprával o mnohých dobrodeniach a Božích zázrakoch, ktoré v minulosti Boh učinil izraelskému národu, ako aj mnohé zločiny a neposlušnosť voči Bohu zo strany tohto národa. Najväčšia výčitka však spočívala v ukrižovaní Spasiteľa Isusa Christa. Pokiaľ sa Židia zlostili a zatínali päste, Štefan sa zahľadel a uvidel otvorené nebesia a Božiu slávu. To všetko vyjadril slovami: **„Vidím otvorené nebesia a Syna človeka stať po pravici Božej“** (Sk 7, 56). Následne nato ho ukameňovali. Počas toho sa sv. Štefan podľa príkladu Bohočloveka Christa modlil k Bohu: **„Pane, nezapočítaj im tento hriech“** (Sk 7, 60).

Láska k nepriateľom je to, čo odlišuje kresťana od iných ľudí. Veď opätovať lásku je bežné, no hodiť po niekom chlebom za hod kameňom vyžaduje veľkú dávku sebazaprenia a nesmiernu lásku. Lásku, ktorá nepochádza z nášho uvedomenia. Lásku, ktorú môžeme od Boha prijať a prostredníctvom Jeho milosti ju prejavíť vo vzťahu svojim nepriateľom.

Amiň. Christos posedi nás.

Jerej Viktor Čabiňak

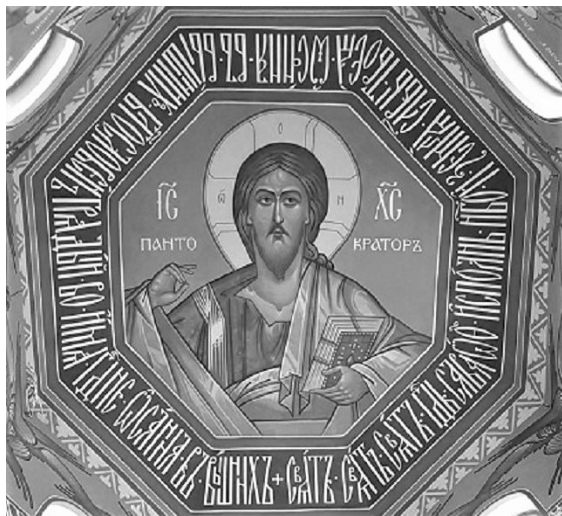

Slovo k sviatku Obrezania Isusa Christa

V pravoslávnej Cirkvi sa sviatok Obrezania podľa tela nášho Hospodina, Boha a Spasiteľa Isusa Christa slávi spoločne s pamiatkou na sv. Vasíla Veľkého, arcibiskupa Cézarey Kappadockej, jedného z významných učiteľov Cirkvi. Obriezka (teda obrezanie) bola v izraelskom národe náboženským úkonom, ktorý sa vykonával na ôsmy deň po narodení na každom dieťati mužského pohlavia a bola nevyhnutým viditeľným znakom toho, že ten, ktorý tento úkon prijíma, je Izraelitom, ktorý sa hlási k zmluve medzi Bohom a Abrahámom a chce mať podiel na dedičstve svojich otcov, ktoré Boh prisľúbil Abrahámovi a jeho potomstvu.

Úkon obriezky ako hygienický úkon mal u polopúštnych, najmä kočovných národov predchádzať problémom so zápalom predkožky a problémom s mužskou potenciou, spôsobenou tzv. fimózou - bolestivým zúžením predkožky. Preto ju poznali a praktizovali aj iné národy starovekých civilizácií, ako boli Egyptčania, Edomčania, Amončania, Moabčania či aj Arabi, no až u potomkov Abraháma - Hebrejov dostáva náboženský charakter (Pozri 1Mjž 17, 9 -12; 4Mjž 4, 25; Joz 5, 2). V izraelskom národe sa stala vonkajším znakom starozákonnej Zmluvy, ktorý mal pripomínať povinnosti a záväzky, ktoré mali Izraeliti voči Bohu a Božie vyvolenie, t.j. že sa práve z potomstva Abrahámovho narodí Mesiáš. Len tí budú účastní na Božom požehnaní, ktorí podstúpia obriezku a len tí budú vlastníkami zaslúbenej zeme, čo budú nosiť toto viditeľné znamenie.

Obriezka bola len znamením, povzbudzovala jej nositeľa k neustálemu posilňovaniu viery, nádeje a lásky k Bohu a oživovala v človeku nádej v jeho ospravedlnenie pred budúcim Mesiášom. Obriezku spočiatku vykonával obyčajne otec rodiny, neskoršie osobitne na to určený muž s chirurgickými skúsenosťami, ktorého volali „mohel“. Robila sa buď nožom zo sopečného skla obsidiánu, odštiepkom z pazúrika alebo kamenným nožom. Pri tejto príležitosti dávali židovskí rodičia svojmu chlapcovi meno, ktoré malo podľa ich predstáv vyjadrovať jeho duchovnú identitu a jeho budúce poslanie v národe. Takto sa meno stávalo znamením budúceho života chlapca. Aj náš Spasiteľ sa podrobil tomuto úkonu na ôsmy deň po svojom narodení a dostal meno, ktorým Ho archanjel Gabriel nazval ešte skôr ako sa počal v Máriinom lone: „**Neboj sa Mária, našla si milosť u Boha. Počneš a porodíš syna a dáš mu meno Isus. On bude veľký a bude sa volať Synom Najvyššieho. Pán Boh Mu dá trón Jeho otca Dávida, naveky bude kráľovať nad Jakubovým rodom a Jeho Kráľovstvu nebude konca**“ (Lk 2, 31). Aj v tomto prípade platilo: „Nomen omen“, teda, že meno bolo znamením do budúcnosti. Isus (hebrejsky Jehošua) znamená, „Boh (Jahve) zachraňuje“, čo aj Isus Christos, Boží Syn, ktorý prišiel zachrániť ľud Svojím ukrižovaním na kríži a Zmŕtvychvstaním, zachránil ľudstvo od následkov prvotného

hriechu našich prarodičov Adama a Evy v raji. Isusova obriezka na ôsmy deň po Jeho narodení je znakom Jeho začlenenia do Abrahámovho potomstva, Jeho podriadenosti Zákonom a Jeho oprávnenia na kult Izraela, na ktorom sa bude Isus zúčastňovať po celý život. Izraelský ľud si chránil zákon obriezky. Tento zákon bol predzvesťou svätej tajiny Krstu v kresťanstve. Isus Christos hovorí: **„Nemyslite si, že som prišiel zrušiť Zákon alebo Prorokov; neprišiel som ich zrušiť, ale naplniť“** (Mt 5,17). Sám tento zákon doplnil, keď nam-

iesto obriezky ustanovil svätú tajinu Krstu a Myropomazania, keď nás vodou a Duchom očistil od všetkej nečistoty a Novým Zákonom nás zjednotil s nebesami ako milované deti nebeského Otca.

Obriezka vykonaná na Isusovi Christovi predstavovala predobraz svätej tajiny Krstu. Obriezka sa totiž starozákonný človek stával členom Božieho ľudu tak, ako sa novozákonný človek stáva cez krst členom Christovej Cirkvi. Sv. apoštol Pavol v liste Kolosejským píše: **„V Ňom, [teda v Isusovi Christovi], ste boli obrezaní obriezka urobenou nie rukou, ale obriezka Christovou, teda vyzlečením z hriešneho tela. S Ním ste boli pochovaní v krste a v ňom ste boli s Ním aj vzkriesení vierou v moc Boha, ktorý Ho vzkriesil z mŕtvych“** (Kol 2, 11-12). V spore s dokétmi (heretikmi), ktorí popierali Christovo vtelenie, bola práve obriezka Isusa Chrita používaná ako argument, že On je v jednej Osobe skutočne pravým človekom a pravým Bohom. Keby Isus Christos mal len zdanlivé nehmotné telo (ako to tvrdili dokéti), nebolo by možné vykonať obriezku. Pravoslávna Cirkev tento sviatok Obrezania Isusa Christa slávi už od 4. storočia.

-SHB-

Obrezanie Isusa Christa

Drahí bratia a sestry!

Dnes naša Cirkev sviatkuje Obrezanie Hospodina Boha a Spasiteľa nášho Isusa Christa. Prečo je také dôležité si pripomínať túto udalosť, o ktorej sa sv. apoštol a evanjelista Lukáš vyjadril len jediným veršom: **„Keď uplynulo osem dní, bol obrezaný“** (Lk 2, 21). Naplňuj sa tu Mojžišov zákon. Tento obrad v dnešnej novozákonnej Cirkvi nevykonávame. Je to niečo, čo patrí predkresťanskej dobe, Starému Zákonu, ktorý sa naplňa v osobe Isusa Chris-

ta. Mohlo by sa teda očakávať, že Cirkev prejde túto udalosť zo života novonarodeného Isusa bez zvláštnej pozornosti. No nie je tomu tak.

Prvým dôvodom prečo nám Cirkev predkladá tento sviatok je, aby sme sa sústredili na pokoru, ktorú nám Spasiteľ ukázal a dal ako vzor. On, Zákonnodarca sa podriaďuje vlastnému zákonu. Veď On je Boží Syn, ktorý ešte pred vtelením dal Mojžišovi na Sinaji zákon. A teraz sa rodí a tomuto zákonu dáva plnosť.

Je dôležité uviesť si, že všetko, čo Christos prijal, to uzdravuje, zbožšťuje, posväcuje a pozdvihuje. Človeka uzdravuje z hriechu. Takisto aj obriezka dáva duchovný rozmer. Židia obrezávali svoje telo, aby nosili znamenie, že nepatria telu, jeho vášňam, ale Bohu. Naša kresťanská obriezka je neviditeľná a duchovná, deje sa pri svätej tajine krstu. Je odložením celého starého človeka a narodením pre nový duchovný život. Naplňujeme ju tak, že bojujeme s vášňami a zdokonaľujeme svoj duchovný život. Odrezávame sa od smrteľného, a duchovne vrastáme k Christovi, ktorý je nesmrteľný. Pri obriezke bolo človeku udeľované meno, preto aj my pri krste dostávame nové meno, predovšetkým však získavame meno Christovo, „Christov človek“, kresťan.

Je tu však ešte jeden dôvod slávenia tejto biblickej udalosti. Kresťanské učenie od svojho počiatku bojuje s rôznymi herézami, mylnými učeniami, ktoré človeka odpútavajú od pravého Boha. Jednými z takýchto sú herézy, ktoré popierajú alebo oslabujú telesnú, ľudskú stranku Bohočloveka. Dnešný sviatok práve vyvracia tieto omyly a potvrdzuje reálnu telesnosť nášho Spasiteľa Isusa Christa. Podobnou je napríklad klamlivá, nesprávna úvaha o tom, akoby Isusova ľudská prirodzenosť sa rozpustila v jeho Božstve ako kvapka vody v oceáne. Každé takéto učenie znemožňuje jednu základnú vec - pravdu, ktorú sa modlíme v poslednom verši Vyznania viery: „**Čaju voskresenija mértvch i žizni budúščaho vika**“ (Očakávam vzkriesenie mŕtvych a život budúceho veku). Žiadna spása by nebola možná, ak by naše človečenstvo v osobe Isusa Christa nebolo reálne. Pri vtelení Christos schádza

z nebies k nám, berie na seba celú ľudskú prirodzenosť. Prijíma ju a v sebe ju zjednocuje s Božskou. Sv. otcovia na IV. Všeobecnom sneme jasne vysvetlili, že **Isus Christos je dokonaly Boh a dokonaly človek a Božská a ľudská prirodzenosť sú v jeho osobe spojené nezliatne, nezmenitelne, nerozdelitelne a nerozlučne**. Iba v takéhoto Christa má zmysel veriť, pretože iba takto nám Christos otvoril cestu do Neba.

Nesprávne chápanie základných právd o Bohu nie je obmedzené len na dobu Všeobecných snemov. V každej, obzvlášť v tejto dobe je možnosť vidieť množstvo odchýlok a široké spektrum nesprávnych učení o Bohu. Dnes len ťažko spočítame koľko kresťanských denominácií hlása náuku o Bohu po svojom. V tomto chaoze ako svetlo v tme svieti učenie Pravoslávnej cirkvi, ktoré je založené na svätej Tradícii a Svätom Písme a predstavujú pravé pramene poznávania Boha.

Amiň. Christos posredi nás.

Jerej Viktor Čabiňak

Slovo na Obrezanie Christa a sv. Vasil'a Velkého

Milovaní bratia a sestry!

Tak ako spievame v jednej našej kolede, že prišli „tri prázdniky v hostí“, tak dnešný deň je druhým sviatkom v poradí. Po Narodení Isusa Christa dnes máme Obrezanie Christa podľa tela a aj svätého Vasil'a Velkého, arcibiskupa Cézarey Kapadockej. Tretím sviatkom, ktorý tiež očakávame s veľkou radosťou, je Bohozjavenie – Krst Isusa Christa v rieke Jordán rukou sv. Jána Krstiteľa.

Hoci sviatok Obrezania Christa nepatrí medzi tzv. 12 veľkých cirkevných sviatkov, napriek tomu má pre nás všetkých ohromný význam. Opätovne sa v ňom naplňujú slová prorokov o Mesiášovi, ale predovšetkým sa naplňa aj Boží Zákon, keďže Christos neprišiel Zákon zrušiť, ale naplniť. Bol to práve Boží Syn, ktorý dal v Starom Zákone ľuďom prostredníctvom proroka Mojžiša celý Boží Zákon a Mojžiš naplnený Svätým Duchom ten Zákon na Sinaji prijal a všetky jeho ustanovenia zapísal, aby boli svedectvom tejto sinajskej zmluvy Boha s vyvoleným národom. Bol to práve Boží Syn, ktorý dal o sebe vedieť starozákonným prorokom, ktorí, inšpirovaní Svätým Duchom, Božie Zjavenie prijali a potom zapísali. Zákon aj proroci sa tak stali vychovávateľom – pestúnom k tomu, aby národ spoznal a prijal svojho Mesiáša, Boha – Božieho Syna, večného, no keď nastane plnosť času vteleného a potom narodeného z Panny. A je to práve vtelený Boží Syn, Zákonodarca, ktorý je dnes prinášaný na ôsmy deň do chrámu, aby naplnil svoj Zákon, prichádza, aby naplnil aj všetky proroctvá. Zjavuje sa v chráme Ten, ktorý je večný po Bohu Otcovi a osemďňový po matke Márii.

Dnes, bratia a sestry, Christos naplňa Zákon. Aký Zákon a aké proroctvá? O čom sa dnes dozvedáme? Samotná obriezka bola ustanovená ešte pred spomínaným sinajským zákonodarstvom za čias patriarchu Abraháma, s ktorým Hospodin Boh uzatvoril zmluvu. Od tejto doby bola obriezka viditeľným znakom, že tento človek je členom vyvoleného národa. Bol to iniciačný akt – vstupný obrad, pri ktorom človek dostával meno podobne, ako je to vo svätej tajine krstu, ktorou sa stávame členom Christovej Cirkvi – nového vyvoleného národa a prijímame meno: kresťan. Tento obrad obriezky sa mal udiat na ôsmy deň, aj keby to pri-

padlo na sobotu. Obriezka sa týkala iba mužských potomkov. Toto ustanovenie Boh potom zopakoval aj Mojžišovi a tak sa o obriezke dozvedáme aj z jeho ustanovení.

Milovaní bratia a sestry. Dnes, na ôsmy deň po narodení Christa, sa necháva obrezať Christos a prijíma meno Isus. Zákonodarca prichádza naplniť svoj Zákon, naplniť každú spravodlivosť a spravodlivým naozaj je, aby Ten, kto Zákon nariadil, ho sám dodržiaval. Ako by sme to vnímali, ak by On sám neplnil svoje nariadenia, ako by od nás potom chcel, aby sme ich s láskou dodržiavali, ak by nám v tom nedal sám príklad – s láskou a pokorou. Presne tak dnes je prinášany do chrámu. Kto chce hovoriť o láske, sám musí milovať, kto chce hovoriť o pokore, sám musí byť krotkým, kto chce hovoriť o pôste, sám musí byť zdržanlivý. Len ten potom vie, čo a koľko môže od iného vyžadovať, ak sám tým prechádza, sám tým žije. Isus Christos je v tom pre nás tým najlepším vzorom – z lásky k nám zostúpil z Nebies, pokorne nám poslušil až k smrti na kríži, aby sme my mohli večne žiť.

Dnes sa napĺňa aj prorocké slovo proroka Izaiáša, že Hospodinu Bohu bude daná námaha a útrapy od počiatku. A skutočne tak je. Už v lone Prečistej Márie putuje z Nazareta do Betlehema, dnes ho nesú do chrámu, necháva sa obrezať, opäť ho nesú do jeruzalemského chrámu na predstavenie Bohu a vykúpenie prvorodeného, neskôr musí putovať do Egypta, aby unikol pred zúrivosťou bezbožného Herodesa. Ani v tých najlepších podmienkach by dnes rodičia nerobili so svojím dieťaťom tak, ako to bolo s malým Isusom. No tá námaha a útrapy bola jediná cesta, ktorou Christos premohol všetko, dokonca aj smrť. Spasil svet krížom a Vzkriesením. To je odkaz aj pre nás. Bez námahy (kríža) niet spásy, niet záchranu, niet nič dobrého a trvalého.

Milovaní bratia a sestry! Christos sa nechal obrezať, aby mohol dostať meno Isus. Dostal meno, vzacnejšie než všetky ostatné mená. Boží Syn dostáva meno Isus – Spasiteľ. Meno, ktoré v deň Zvestovania Bohorodičky oznámil archanjel Gabriel. A tak sa naplnilo aj ďalšie prorocké slovo Izaiáša, ktorý povedal: z útroby mojej matky pomenuje moje meno, t.j. že Jeho meno bude známe ešte pred Jeho narodením. Meno oznámil archanjel v deň počatia

– v prvý možný deň, kedy sa Mária stala matkou a Boží Syn jej synom! A celému svetu sa to meno odkrýva práve v dnešný deň – ôsmy deň po narodení pri obriezke.

Prečo ešte bolo potrebné Christovi dať sa obrezať? Bolo spomenuté, aby sa naplnila všetka spravodlivosť (Zákon), aby prijal meno Isus, ale aj preto, aby bol bez výhrad prijatý svojím národom ako Mesiáš, ako Učiteľ – bez obriezky by nepatril v očiach Židov k nim, nemohol by vstúpiť do synagóg, do chrámu, nemohol by kázať, učiť, nebol by prijatý ako Spasiteľ. Žiaľ, ani pokorné prijatie všetkých predpísaných ustanovení Zákona mnohým neotvorilo zrak, práve naopak, zavrholi svojho Mesiáša.

Milovaní bratia a sestry! Veľmi často počúvame, že sa máme vo všetkom podobať Christo- vi. Ako je to ale s obriezku? Aj my sa máme nechať obrezať, aby to bolo viditeľným znakom, že sme veriaci v Boha? Áno! Aj my sa máme obrezať! No nie telesne. Máme sa obrezávať dennodenne duchovným spôsobom! Preto Christova Cirkev už od čias svätých apoštolov nežiada obriezku tela, máme inú vstupnú tajinu – tajinu krstu, ktorou odrežeme všetky naše hriechy, ktorou dostávame čistý odev, ktorou sa obliekame do samotného Christa. No keďže upadáme do hriechu aj po svätom krste, môžeme obrezať svoj hriech pokáním, vodu krstu zameniť slzami. To je naša každodenná obriezka. Samotný kondak sviatku vraví: "Hospodin všetkých trpí obriezku a ľudské hriechy ako Blahý obrezáva, dnes dáva svetu spasenie..." **Obriezku tela nám netreba, no obrezávať svoj hriech pokáním, to potrebujeme každý jeden deň.**

Modlitbami aj svätého Vasilá, nech nám Hospod' Boh dá silu prežiť aj nasledujúce dni sviatkov v duchovnej radosť! Amiň.

Christos posredi nas!

Protodiakon Ján Husár

Boj s myšlienkami

Hriechy myšlienkami v kresťanovi tvoria dosť významnú záležitosť, pretože celá naša priazeň venovaná Bohu spočíva, podľa svedectva sv. Makarija Egyptského, v myšlienkach: lebo myšlienky tvoria podstatu, od nich pochádzajú slová i činnosť. Keď srdce je čisté, tak i celý človek je čistý; keď srdce je nečisté, i celý človek je nečistý. **(Sv. Ján Kronštadský)**

Ak počas spevu, modlitby, čítania prichádzajú zlé myšlienky, nehádaj sa s nimi, nehovor s nimi, no s pozornosťou prijímaj silu z modlitby a ak zosilnie boj, vo svojej slabosti privolávaj Božiu pomoc. **(Sv. Varsonofij Velký a Ján)**

Krst Isusa Christa v rieke Jordán

Adam stál na počiatku ľudského rodu (csl. rodonačálnik). Christos, nový Adam, sa stal zakladateľom kresťanského rodu. Z tohto dôvodu sa v niektorých modlitbách a bohoslužbách o veriacich hovorí ako o „rode pravoslávnych kresťanov“. Všetci sme prišli na tento svet ako potomkovia Adama, nakazení hriechom a smrťou. Ako kresťania sme sa však znovuzrodili prostredníctvom sv. tajiny krstu. Týmto znovuzrozením zanechávame hriechom poznačené Adamovo pokolenie a pripájame sa k novému rodu, očistenému vodou a Duchom, omytému Christovou krvou, k rodu, ktorý už nesmeruje k zatrateniu, ale ktorý v Christovi vystupuje k Bohu Otcu, do večného života. Ved' preto prišiel Isus Christos na svet, aby pozdvihol človeka. Preto sa vtelil a krstil u Jána, preto putoval po Palestíne, kázal a uzdravoval chorých, preto dobrovoľne trpel, vzal na seba kríž, prekonal smrť a víťazne vstal z mŕtvych.

Pravoslávna Cirkev s veľkou radosťou oslavuje tento veľký sviatok - Krst Isusa Christa. Isus Christos prichádza na riekú Jordán a dáva sa Jánovi krstiť. Sv. Ján Krstiteľ je ten, o ktorom hovoril prorok Izaiáš: „**Hlas volajúceho na púšti: Pripravte cestu Pánovi.**“ Tento sv. Ján Predchodca predpovedá príchod Christa, keď hovorí, „**Ja vás síce krstím vodou na pokánie, ale ten, čo prichádza po mne, je mocnejší ako ja. Nie som hoden ani len nosiť mu obuv. On vás bude krstiť Duchom Svätým a ohňom.**“ Podľa týchto slov aj reagoval, keď videl prichádzať

Spasiteľa: „**Ja mám byť pokrstený Tebou, a Ty prichádzaš ku mne?**“ Pretože ako môže niečo čisté očistiť to najčistejšie. Od čoho by sa mal očisťovať Bohočlovek Christos, ktorý je dokonaly Boh a dokonaly človek. V tomto prípade sa doterajší charakter krstu mení. Keď do vôd Jordánskych zostupuje Spasiteľ, deje sa presný opak - voda a samotný krst dostávajú iný rozmer. Duchovné svetlo Božstva osvietilo vodu, ktorá sa dotýkala Jeho tela. Nie voda umývala jeho telo, ale On svojím dotykoch očisťoval vodu. Tomuto sviatku sa zvykne hovoriť aj „Prosvišćenie“, „Osvietenie“, pretože svetlo Božstva osvecuje všetkých a všetko.

Podobne ako pri stvorení Adama sa na počiatku podieľala celá Sv. Trojica, tak aj pri krste Isusa, kedy Boh Otec v hlase, Boh Syn vo vode, a Boh Svätý Duch v podobe holubice sa zjavujú a osvecujú svet. Osvietenie spočíva v tom, že ľuďom sa odkrýva najzákladnejšia pravda o Bohu. Boh sa zjavil ako Trojica, o ktorej ľudia vtedy ešte nevedeli. Zjavilo sa tajomstvo o Bohu, ktorý je jeden, ale zároveň v troch Osobách.

To, že Isus Christos je pravý Boh dosvedčuje dokonca aj príroda počas Jeho krstu v rieke Jordán. Rieka Jordán pri krste Isusa zmenila smer prúdu. Táto skutočnosť je zakotvená aj v bohoslužobných textoch, keď v prokimenie na utreni spievame: „**More vídi i pobížě, Jordán vozvratísja vspjat.**“

Vo sviatok Bohozjavenia, ako už je zvykom posväcujeme v chrámoch alebo pri vodných prameňoch vodu. Pri tomto posvätení sa voda pod rukami biskupa alebo kňaza mení na vodu duchovne identickú s vodou, ktorá sa dotýkala Isusa Christa, keď stál v Jordáne. A zhora znel Otcov hlas: „**Toto je môj milovaný Syn, v ktorom som našiel zalúbenie**“ a

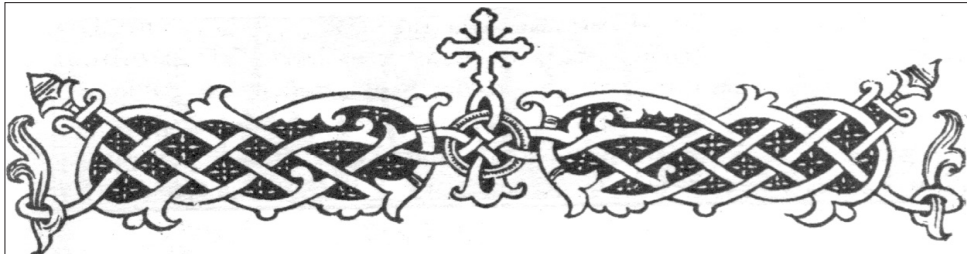

vznášal sa Duch Svätý. Je to voda, ktorej sa práve dotkla Svätá Trojica.

Krst nášho Spasiteľa neskončil vystúpením z vody, začal vo vode, ale skončil až v hrobe. Začiatok spasiteľného diela sa koná na Jordáne a koniec nasleduje po slovách „**Je dokonané**“, ktoré Isus Christos vyslovil na križi. Preto sa pri krste každého veriaceho trojitým ponorením do vody a vynorením z vody, zobrazujú tri dni Spasiteľa v hrobe a Jeho následné vzkriesenie. Každý sme preto spojený s celým Christovým dielom spásy. Od Jeho krstu, cez ukrižovanie až po samotné vzkriesenie.

Pri tvojom krste v Jordáne, Hospodin, sa zjavila Trojica, ktorej sa klaniame, lebo Otcov hlas vydal svedectvo o tebe, nazýva ťa milovaným Synom, a Duch v podobe holubice potvrdil pravdu tohto slova. Christe, ty ktorý si sa zjavil a svet osvietil, sláva Tebe! (tropar sviatku).

Jerej Viktor Čabiňak

KRST ISUSA CHRISTA – BOHOZJAVENIE (O ikone sviatku)

Sviatok Bohozjavenia (Teofánie) alebo Krstu Isusa Christa v rieke Jordán je jedným z najstarších kresťanských sviatkov. O tejto udalosti hovoria traja evanjelisti Matúš, Marek a Lukáš, evanjelista Ján neopisuje samotný krst, no uvádza svedectvo Jána Krstiteľa o Isusovi Christovi ako Božom Synovi, na ktorého zostúpil Svätý Duch. Evanjelista Matúš píše: „**Vtedy prichádza Isus z Galiley k Jordánu, k Jánovi, aby sa dal pokrstiť. Ale Ján sa tomu bránil a hovoril: Ja potrebujem, aby si ma pokrstil a Ty prichádzaš ku mne? Isus mu však odpovedal: Nechaj teraz! Lebo takto máme naplniť všetku spravodlivosť. A tak mu privoliil. A keď bol Isus pokrstený, ihneď vyšiel z vody. A hľa, otvorili sa Mu nebesá a (Ján) videl Ducha Božieho, ktorý zostupoval ako holubica a schádzal na Neho. A z nebies zaznel hlas, ktorý hovoril: „Toto je môj milovaný Syn, v ktorom som našiel zalúbenie“** (Mt 3, 13–17). Marek píše takto: „V tých dňoch prišiel Isus z galilejského Nazareta a Ján Ho pokrstil v Jordáne. A hneď ako vystupoval z vody, uvidel otvárajúce sa nebesá a Ducha, ktorý ako holubica zostupoval na Neho. A z nebies zaznel hlas: „**Ty si môj milovaný Syn, v ktorom mám zalúbenie**“ (Mk 1, 9–11). U Lukáša sa v Evanjeliu píše: „**Keď sa všetok ľud dával krstiť a aj Isus bol pokrstený a modlil sa, otvorilo sa nebo a Duch Svätý zostúpil na Neho telesným spôsobom, ako holubica, kým z neba zaznel hlas: „Ty si môj milovaný Syn, v Tebe mám zalúbenie“** (Lk 3, 21–22).

Ideou tohto sviatku je odhalenie osoby Isusa Christa ako Božieho Syna pred ľuďmi. Bohozjavením sa tento sviatok nazýva aj preto, že sa tu zjavila celá Svätá Trojica: Boh Otec, ktorý hlasom z Neba dosvedčil, že krstený Isus je Jeho Synom, Boh Syn, vtelený Isus Christos, sa krstil v Jordáne od Jána Krstiteľa, Boh Duch Svätý, ktorý akoby holub schádzal na Isusa z Neba.

Prvé zobrazenia témy sviatku sa objavili už v rozpisoch rímskych katakomb. Prvé zmienky o sviatkovanií krstu Isusa Christa pochádzajú z 2. storočia. V tej dobe sa sviatok Bohozjavenia a Narodenia Christa slávil v jeden deň. Od 4. storočia, keď sa sviatkovanie oddelilo, začína sa vytvárať tradičná ikonografia krstu – Bohozjavenia. Spočiatku to boli kompozície pozostávajúce z dvoch osôb, ktoré predstavovali Predchodcu Jána Krstiteľa a Isusa Christa. Spasiteľ sa zobrazoval v centre ikony obkolesený vodami Jordánu, naľavo stál Ján Krstiteľ dotýkajúci sa rukou hlavy Spasiteľa a nad Christom sa zobrazoval holub ako symbol schádzajúceho Svätého Ducha. Odev Jána Krstiteľa je typický – z ťavej srsti. Christos sa na starobyľných ikonách zobrazoval úplne nahý, neskôr okolo Jeho bedier pribudlo biele plátno (od 11.-12. st.).

Na pravej strane ikony sa zobrazoval prorok Izaiáš, slová ktorého vo svojej kázni spomínal Ján Krstiteľ: **Hlas volajúceho na púšti, pripravte cestu Hospodinovi. Priamy-**

mi urobte chodníky pre nášho Boha (Iz 40, 3 – Mt 3, 3; Mk 1, 3; Lk 3, 4; Jn 1, 23). Neskôr proroka Izaiáša nahradili anjeli, ktorých počet nebol daný (zvyčajne traja – štyria). V rukách držia plátno, čím symbolizujú činnosť diakonov v čase svätej tajiny Eucharistie, t.j. mávanie pokrývadlami nad svätými Darmi – Telom a Krvou Christa.

Rieka Jordán sa zobrazuje medzi dvoma vysokými vrchmi. Zobrazenie vrchov na ikone symbolizuje stupne duchovného vystupovania, no aj to, že sa udalosť odohráva vo voľnej prírode. Rieka Jordán je zobrazená tak, aby vody obkolesovali celú postavu Isusa Christa, čo poukazuje na úplné ponorenie Christa do vôd rieky.

V hornej časti ikony je zobrazený polkruh, ktorý symbolizuje Nebo, z polkruhu vychádza lúč k Christovi a v tomto lúči je zobrazený holub tak, aby to korešpondovalo s opisom udalosti v Evanjeliu.

Na neskorších ikonách pribudli aj ďalšie detaily, napríklad sekera pri nohách Jána Krstiteľa (symbol odťatia suchých ratolestí – tých, ktorí neuveria v Christa ako Božieho Syna), zobrazenie bradatého starca v rieke Jordán, ktorý symbolizuje démonské sily panujúce nad prírodou poškodenou hriechom človeka. Postava symbolizuje aj vody rieky a mora vo všeobecnosti, o ktorých prorokoval žalmista, že potečú naspäť (Ž 113, 5–8). Niekedy sa vo vodách zobrazujú aj ryby a iné vodné živočíchy. Na niektorých ikonách je kompozícia doplnená aj skupinou ľudí, ktorí boli krstení alebo sa pripravovali na Jánov krst. Avšak iba svätý Ján bol očitým svedkom zostúpenia Svätého Ducha, preto býva na ikonách zväčša ako človek zobrazený jediný spoločne s anjelmi.

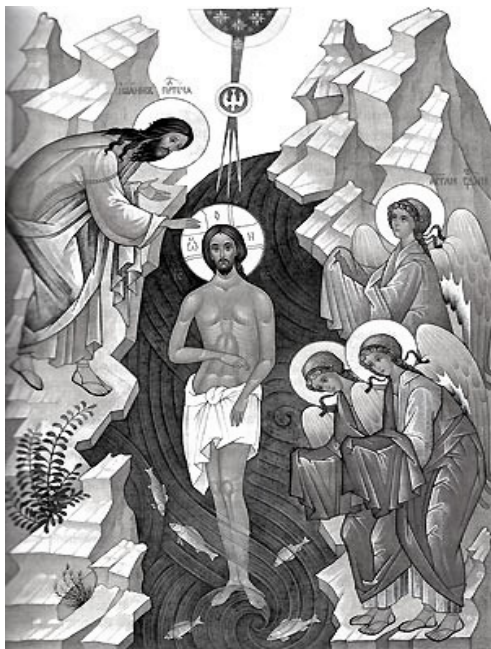
Ikona Bohozjavenia – Krstu Christa v Jordáne je ďalšou ikonou tzv. sviatočného radu ikonostas. Poukazuje na ďalšiu významnú spasiteľnú udalosť, spasiteľný skutok Isusa Christa, ktorým nám ľuďom pripravil počiatok cesty k sebe samému.

Protodiakon Ján Husár

Získavanie cností

Hoci mnoho námahy stojí nás utvrdzovať sa v cnosti, no ona (mnoho odmeňuje), mnoho potešuje svedomie a vyvoláva toľko vnútornej spokojnosti, že nijakým slovom sa to vyjadriť nedá. **(Sv. Ján Zlatoústý)**

Rob to, čo môžeš a pros Boha o to, čo nemôžeš: On určite príde k tebe na pomoc (1Jn 5, 14-15). **(Prot. P. Sokolov)**

SVÄTÝ HIEROTEJ, BISKUP UHORSKÝ (+10. ST.) *(Jeho pamiatka sa oslavuje 7./20.augusta).*

Sedmohradské knieža Ďula (Gyula) I. navštívil roku 948 Konštantínopol a prijal tam svätú tajinu krstu. Konštantínopolský patriarcha Theofilakt vysvätil mnícha Hieroteja z tesalonickej archiepiskopie za uhorského biskupa a poslal ho s Ďulom do Sedmohradska. Keďže sv. Hierotej bol vysvätený s titulom „Uhorský“, jeho pôsobenie malo skôr misijný charakter medzi obyvateľstvom celého Uhorska. Vďaka jeho neúnavnej misijnej činnosti pravoslávne kresťanstvo v Uhorsku (do ktorého čiastočne spadala aj časť jurisdikčného územia našej autokefálnej pravoslávnej Cirkvi) sa intenzívne šírilo.

Misijná činnosť svätého Hieroteja, biskupa Uhorského napomohla ku kontinuite byzantskej východnej misie sv. apoštolom rovných Cyrila Metoda a ich žiakov aj na našom území. Sv. Hierotej pokrstil Ďulovu rodinu a začal krstiť jeho kniežatstvo. Ďula dal postaviť vo svojom kniežacom sídle v Albe Iulii (Gyulafehérvár) chrám zasvätený archanjelovi Michalovi, neskôr povýšený a prestavaný na biskupskú katedrálu. Napriek masívnej latinizácii v Uhorsku, mnohým kresťanom bola blízka východná Cirkev a jej spiritualita. Aj keď väčšina uhorských kráľov inklinovala skôr k západnému kresťanstvu, východné kresťanstvo sa aj vďaka misijnej práci sv. Hieroteja

udržalo ešte 200 rokov najmä na východe Uhorska.

Misia sv. Hieroteja mala svoje počiatky v rokoch 948-953 a bola najviac viditeľná v okolí jazera Balaton. Pravdepodobne sv. Hierotej hlásal evanjelium po obidvoch stranách rieky Tisa v juhovýchodnom Uhorsku, kde v súčasnosti archeológmi boli z tohto obdobia objavené mnohé pozostatky byzantských chrámov, byzantské mince či kríže. Boli tiež objavené biskupské pečate niekoľkých nástupcov sv. Hieroteja: Theofilakta, Dimitrija, Jána či Antonija.

*Spracoval: **Prot. Vasyľ Kuzmyk***

TOTO JE MÔJ MILOVANÝ SYN

(Výklad sv. Jána Zlatoústeho)

„A keď bol Isus pokrstený, ihneď vyšiel z vody, a hľa, otvorili sa Mu nebesá a (Ján) videl Ducha Božieho, ktorý zostupoval akoby holubica a prichádzal na Neho. A z nebies zaznel hlas, ktorý hovoril: Toto je môj milovaný Syn, v ktorom som našiel zalúbenie“ (Mt 3, 16-17).

V skutočnosti si národ omnoho viac ctí Jána než Christa. Ján celý svoj život trávil v púšti, bol synom veľkňaza, nosil neobyčajný odev, všetkých vyzýval na krst, a navyše, narodil sa neplodnej. Isus pochádzal z obyčajného dievčaťa (o narodení z Panny skoro nikto nevedel), vyrastal v dome, so všetkými sa stretával a nosil obyčajný odev. Pretože ešte nikto nepoznal nevýslovné tajomstvá spásy, preto si aj Christa ctíli menej. Krst od Jána mohol Židov ešte viac utvrdiť v ich mienke, aj keby k tomu nemali žiadne iné motívy. O Isusovi si totiž mysleli, že je jedným z obyčajných ľudí. Domnievali sa totiž, že ak by nebol obyčajným človekom, neprišiel by sa dať pokrstiť spolu s ostatnými. Naopak, Ján bol v ich očiach omnoho väčší a mimoriadnejší než On. Ale aby sa takáto myšlienka v národe neutvrdila, hneď po Isusovom krste sa otvárajú nebesá, schádza Duch, a s Duchom hlas, zvestujúci Isusovu dôstojnosť, ako Jednorodného. Pretože ten hlas, ktorý hovoril: **„Toto je môj milovaný Syn“** mnohí považovali za hlas určený Jánovi, lebo nebolo povedané: ten krstený, ale iba „toto“. Z dôvodu vyššie uvedených okolností, ako aj pre samotnú dôstojnosť Jána Krstiteľa, každý, kto tie slová počul, ich v skutočnosti skôr pripisoval krstiteľovi než krstenému. Preto Svätý Duch zostupoval akoby holubica, aby ten hlas nasmeroval na Isusa a všetkým ukázal, že slovo **„toto“** nie je povedané o Jánovi Krstiteľovi, ale o pokrstenom Isusovi. Pýtate sa, prečo aj napriek takejto udalosti v Neho Židia neuverili? Pre svoju zatvrdnutosť. Presnejšie, aj za Mojžiša bolo veľa zázrakov, aj keď nie tak veľkých. Avšak národ si po všetkých tých zázrakoch, aj hlasoch, aj trúbach aj bleskoch odliak zlaté teľa a upol sa k Beélfegorovi (Pozri Ž 105, 28). A tí istí, ktorí boli aj pri krste, a neskôr aj pri vzkriesení Lazára, nielenže neuverili v Toho, kto ten zázrak urobil, ale neraz sa Ho snažili aj zabiť. Aj napriek tomu, že na vlastné oči videli vzkriesenie z mŕtvych, stále pretrvávali vo svojej zlobe a neverili, a vy sa divíte, že neuverili ani hlasu, ktorý k nim zišiel zhora? Keď sa duša nachádza v stave necitlivosti a zvrátenosti, je posadnutá neduhom závidi, vtedy ju nepresvedčí žiadny zázrak. Naopak, keď je duša dobrotivá, vtedy všetko prijíma s vierou a nemá špeciálnu potrebu zázra-

kov. Preto sa nepýtajte, prečo neuverili. Radšej sa pozrite na to, či bolo urobené všetko, čo bolo potrebné pre ich uverenie. Poukazuje na to sám Boh, keď ústami proroka háji všetko, čo pre ich dobro urobil. Keď Židom hrozilo zničenie a konečný trest, tak aby nikto z ich skazenosti neobviňoval Prozreteľnosť, povedal: „**Čo som ešte mal urobiť pre svoju vinicu, a neurobil som?**“ (Iz 5, 4). Tak aj tu, skúmajte, čo sa ešte malo stať a nestalo sa. A keď sa objavia podobné úvahy o Božej prozreteľnosti, vždy použite tento obraz obrany proti tým, ktorí sa Ho odvážia obviňovať z nedostatkov ľudí. Pozrite, aké zázraky sa stali, aká budúcnosť sa odhaľuje. Veď nie raj, ale samo nebo sa otvára: „**A keď bol Isus pokrstený, ihneď vyšiel z vody, a hľa, otvorili sa Mu nebesá**“. Prečo sa otvorili nebesá? Preto, aby sme vedeli, že to isté sa dialo, deje a bude diať pri krste každého. Vtedy Boh každého volá domov a presviedča, aby sme so zemou už nemali nič spoločné. My to nevidíme, ale nepochybujme o tom. Zmyslové videnia divných a duchovných vecí ako aj všetky podobné znamenia sa dejú iba v počiatkoch, aj to iba pre menej chápaných a takých, ktorí nedokážu pochopiť žiadnu myšlienku o netelesnej bytosti, zasiahnúť ich je možné iba viditeľným, preto majú potrebu v zmyslových videniach. Ale aj to sa stáva iba s tým cieľom, aby sa s vierou prijímalo to, čo raz na začiatku bolo potvrdené zázrakmi, a tie zázraky sa potom viac neudiali. Preto napríklad pri zhromaždení apoštolov bolo počuť hukot, vial prudký vietor a objavili sa ohnivé jazyky. A nie kvôli apoštolom, ale Židom, ktorí sa tam s nimi nachádzali. Preto aj my prijímame to, čo raz bolo potvrdené zázrakmi, hoci zmyslových znamení viac niet. Tak sa aj pri krste zjavila holubica preto, aby bol prítomným, aj Jánovi, ukázaný Boží Syn, a zároveň, aby sme všetci vedeli, že aj na nás, keď sa krstíme, schádza Svätý Duch.

My už nemáme potrebu zmyslových znamení, namiesto nich nám stačí viera. Znamenia sú nie pre veriacich, ale pre neveriacich. Prečo sa Svätý Duch zjavil ako holubica? Lebo holub je krotké zviera. A pretože Svätý Duch je Duchom krotkosti, zjavil sa v takej podobe. Počul som, ako niektorí hovoria, že medzi Christom a Svätým Duchom je rozdiel, ako medzi človekom a holubom, lebo prvý sa zjavil v ľudskej prirodzenosti a druhý ako holub. Čo na to povedať? Iba to, že Boží Syn prijal ľudskú prirodzenosť, ale Svätý Duch neprijal prirodzenosť holuba. Preto aj evanjelista nepovedal: ako holubica, ale – „akoby“ holubica. A okrem tohto prípadu sa v takej podobe viac nezjavil.

Zdroj: <http://bible.optina.ru/new:mf:03:16>

Preložil z ruského jazyka: prot. pplk. Mgr. Marek Ignacik, PhD.

O ozajstných priateľoch

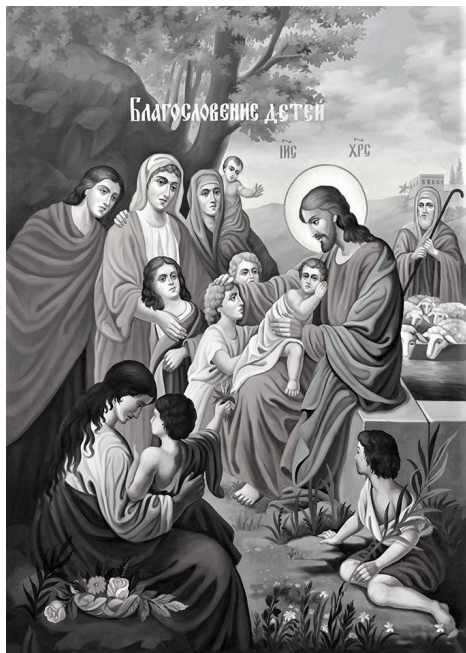
Svojich priateľov predbežne podrobuj skúškam a nezakladaj so všetkými blízku známosť. Ak máš veľa známosť, nedôveruj všetkým, pretože svet vykysol na zákernosti. Za priateľa si vyber jedného brata, ktorý sa bojí Pána, a príli k Bohu, ako syn k otcovi, pretože všetci ľudia sa, až na malé výnimky oddali zákernosti. Zem je preplnená márnosťou, starosťami a žiaľom. Človek, ktorý vstúpi k predavačovi tymianu, cíti príjemnú vôňu. Aj stykajúci sa so zbožnými ľuďmi si citlivo zvykajú podobať sa im v cnostiach. (Sv. Anton Velký)

NECHAJTE DETI PRICHÁDZAŤ KU MNE!

Vo Svatom Písme Nového Zákona Isus Christos vyzýva nás, kresťanov, k láske k blížnym. Lásku môžeme prejavit' v nasýtení hladných, napojení smädných, v pomoci chudobným, trpiacim, chorým a väzneným a najmä tým najmenším a najbezbrannejším. Dané poslanstvo Christovo sa stáva výzvou k aktívnej kresťanskej činnosti.

V Starom Zákone sa deti považovali za Božie požehnanie a pozeralo sa na nich ako na Božích chránencov. Deti sú medzi prvými prijímatelmi a poslami Božieho zjavenia spásy. Aj prislúbený Mesiáš Isus Christos prišiel na tento svet ako dieťa. Svätí otcovia nás učia, aby sa ľudia opäť priblížili k Bohu. Majú sa priblížiť k čistote detskej duše, znovu sa narodiť skrze sväté pokánie a zavrieť to svätou Eucharistiou. V zástupoch, ktoré nasledovali Isusa Christa pri jeho misijnej činnosti boli vždy aj deti. Rodičia ich prinášali k Isusovi, aby na ne kládol ruky a modlil sa. Kladenie rúk na deti bolo starobylou tradíciou. Rodičia prinášali svoje deti k zbožným starcom a kňazom, aby na ne kládli ruky,

prostredníctvom ktorých im bolo dávané Božie požehnanie. Takým istým spôsobom v minulosti deti prosili o požehnanie aj svojich rodičov. V Evanjeliu podľa svätého evanjelistu Lukáša sa dozvedáme o postoji Isusa Christa k deťom. Isus Christos prízvukoval svojim učeníkom, aby nebránili deťom prísť k Nemu čo najbližšie. Hovorí: **„Dovoľte deťom prichádzať ku mne a nebráňte im, lebo takým patri Božie kráľovstvo“.**

Dnešná zložitá doba so všetkými peripetiami prináša obrovský dopad na psychiku našich detí. Tí, ktorí nesú na pleciach zodpovednosť za deti a ich výchovu si musia uvedomiť, že deti majú chrániť od nebezpečenstva. Tiež sa majú starať nielen o zdravie tela dieťaťa, intelektuálny, kultúrny či telesný rozvoj, ale treba pozerat' a dbať aj na rozvoj a potreby jeho

ducha - na duchovný život. Aktuálna doba prináša skutočnosť, že deti sú častokrát odlúčené od Cirkvi, od svojich blízkych, starých rodičov a kamarátov. Vpadli do tzv. „virtuálneho sveta“, ktorý v horizonte času úkaže negatívny vplyv na ich psychiku. Preto je potrebné, aby sme sa na to ako cirkevné spoločenstvo pripravili, lebo raz tento chaos dnešnej doby pomíne a my budeme čeliť obrovskému problému. Spomeňme si, ako po páde totalitného režimu a nastoleniu demokracie po nežnej revolúcii začala naša mládež aktívne organizovať letné tábory, kde sa stretávala mládež z celého Slovenska. Vznikali priateľstva, vzťahy, ktoré pretrvávali roky a pretrvávajú dodnes. Po skončení prázdnin mala mládež chuť sa znovu stretnúť či na oslavách chrámových sviatkov, alebo rôznych cirkevných

podujatiach. Z týchto cirkevno - spoločenských stretnutí nám vzišlo mnoho duchovných pastierov, kňazov, ktorí dnes stoja pred Trónom Najvyššieho. Nakoniec je potrebné povedať, že o tieto cirkevno-spoločenské stretnutia mládež postupne prestáva mať záujem. Možno stačí oprášiť staré skúsenosti, dať dokopy mládež v cirkevných obciach a začať s ňou pracovať, aby sa nestala virtuálnou mládežou. Svätý Vasil'Veľký, ktorý žil v 4. storočí, povzbudzoval mladých. Hovoril im, aby boli ako včely, ktoré berú z kvetov iba ten najlepší nektár, aby svetskej múdrosti dali kresťanského ducha.

V dnešnej dobe netreba byť konzervatívnym, ale treba hľadať rôzne prostriedky, ktoré ponúka táto doba, aby sme vedeli pracovať s mládežou. Mohli by sme zefektívniť vyučovanie pravoslávneho náboženstva či charitatívnu službu v Cirkvi tak, aby sme pomohli mnohým našim rodinám. Je možno načase, aby sme popremýšľali nad mediálnou prezentáciou našej Cirkvi (cirkevné rádio, televízia a pod.), kde nielen mládež, ale aj staršia generácia bude mať možnosť dozvedieť sa, čo nové sa deje v jednotlivých cirkevných obciach, v Cirkvi. Veriaci budú mať možnosť počuť duchovné slovo, povzbudenie, radu, či poučenie. Mali by sme sa seriózne zamyslieť nad jednotlivým smerovaním a vypracovaním určitej koncepcie, ako budeme spolu postupovať v misijnej činnosti našej Pravoslávnej cirkvi, aby sme všetci spolu a jednotne ťahali za jeden koniec.

Jer. PaedDr. Ivo Ozimanič

POKÁNIE AKO SPASITEĽNÝ PROSTRIEDOK NÁVRATU KAJÚCNIKA K BOHU (I)

Pokánie ako spasiteľný prostriedok, ktorý umožňuje odpustenie hriechov kajúce-
mu hriešnikovi a navracia mu priazeň, lásku, milosť a zaľúbenie Božie, bolo známe už v
Starom Zákone. Uskutočňovalo sa jednak prostredníctvom vyznávania hriechov pred
Bohom, ako svedčí napr. prorok Dávid: „**Vtedy som Ti vyznal svoj hriech a nezastrel
svoju vinu**“ (Ž 31, 5; 50), alebo ako tajomné prinášanie obete v chráme veľkňazom s
vyznávaním hriechov národa nad kozlom odpustenia (3 Mjž 4, 13-21). Avšak až v No-
vom Zákone je v plnosti odkrytá spasiteľná sila pokánia.

Prvá kázeň o pokání bola prednesená predchodcom Christovým, sv. Jánom
Krstiteľom. „**Pokánie číňte, lebo sa priblížilo kráľovstvo Nebeské**“ (Mt 3, 2), povedal
národu a potom slovami proroka Izaiáša vyzýval k náprave i obnove srdca: „**Hlas vola-
júceho na púšti: Pripravte cestu Pánovi, vyrovnávajte Mu chodníky; každé údolie
nech je vyrovnané, každý kopec a vrch znížený; čo je krivé, nech sa vyrovná, a
hrbolaté cesty nech sú uhladené. A všetci ľudia uvidia spasenie Božie**“ (Lk 3, 4-6).
Kázeň sv. Jána Krstiteľa spôsobila patričný účinok. Národ prichádzal k nemu, vyznával
svoje hriechy pred ním a prijímal krst ako symbol omytia a očistenia od hriechov. Pri-
jímajúc vyznanie hriechov od prichádzajúcich krstiť sa, Ján im prízvukuje, aby vydávali
ovocie zodpovedajúce prinášanému pokánaniu: „**Vydávajte teda ovocie hodné poká-
nia**“ (Mt 3, 8). A keď sa ho národ pýta: „**Čo teda robíte?**“ (Lk 3, 10), on nevyžadoval od
neho nejaké výnimočné asketické skutky pre zahľadenie hriechov, ale predkladal im
predovšetkým milosrdenstvo k bližným a potom svedomité plnenie svojich povinností,
hoci by to boli aj povinnosti mýtnika.

Tou istou kázňou o pokání ako nevyhnutnej podmienke pre vstup do nebeského
Kráľovstva odhaleného na Zemi, začal svoju kázeň aj náš Spasiteľ Isus Christos: „**Naplnil
sa čas a priblížilo sa Kráľovstvo Božie; pokánie číňte a verte v Evanjelium**“ (Mk 1,
15; Mt 4, 17). S tou istou kázňou o pokání vysielal Christos aj svojich učeníkov, ktorí „**vyšli**

a kázali pokánie“ (Mk 6,
12). Vo svojej kázni Isus
Christos objasnil, o akom
kráľovstve hovorí a čo ro-
zumie pod slovom Božie
kráľovstvo alebo Nebeské
kráľovstvo. To nie je to
kráľovstvo, ktoré prichá-
dza zvonku, zjavným spô-
sobom, po významných
vítazstvách a vojnových
triumfoch, „**nepríde tak,
aby ľudia pozorovali.**

Ani nepovedia: Ajhľa, tuto alebo tamto je!“ (Lk 17, 20-21). Ono prichádza nebadane, buduje sa tajomným spôsobom: **„Lebo, ajhľa, Kráľovstvo Božie je medzi vami“** (Lk 17, 21). Ono sa prijíma s takou dôverou, aká je vlastná deťom: „Veru, hovorím vám: Kto by neprijal kráľovstvo Božie ako dieťa, nikdy nevojde do neho“ (Lk 18, 17). Pre vstup do neho, po pokání, sa vyžaduje narodenie **„z vody a z Ducha“** (Jn 3, 5). **„Lebo Kráľovstvo Božie nie je jedenie a pitie, učí ap. Pavel, ale spravodlivosť a pokoj a radosť v Duchu Svätom“** (Rim 14, 17). Z toho je jasné, prečo prvou podmienkou pre vstup do tohto Kráľovstva je nevyhnutné pokánie; ono sa nám javí ako očistenie duše, jej príprava k novému, blahodätnému zbudovaniu (usporiadaniu), k prijatiu nových, blahodätných a oživujúcich činiteľov života, oddanie seba vedeniu Božej blahodate. „Čiňte pokánie“, pretože toto Kráľovstvo sa priblížilo; ono je neďaleko od každého z nás; všetky prostriedky pre vstup do neho alebo jeho blahodätné budovanie v duši sú pripravené, predkladajú sa a dávajú.

V priebehu celého svojho verejného slúženia až do samotného dňa nanebovstúpenia Iesus Christos neprestával učiť o pokání. Pokániu pripisoval tak veľkú dôležitosť, že kážeň o ňom považoval za cieľ svojho príchodu na Zem: **„Neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnych na pokánie“** (Mk 2, 17). Preto vstupoval do spoločenstva s mýtnikmi a hriešnikmi, odpustil žene hriešnici, ktorá Mu slzami zmáčala nohy v dome farizeja Šimona (Lk, 7, 37-50), neodsúdil, ale odpustil pristihnutej pri cudzoložstve: **„Ani ja ťa neodsudzujem. Chod'a odtiaľ už viac nehreš“** (Jn 8, 11).

Iesus Christos nikomu neprikazuje a ani nikoho nenúti k pokániu, ale volá, predkladá pokánie ako vec slobody a úprimného rozpoloženia, osobného a slobodného súhlasu hriešnika a preto chváli pokánie ako podvih, asketický skutok zo strany kajúcnika, ktorý je s veľkou láskou prijímaný Otcom nebeským a vyvoláva veľkú radosť na nebi: **„Hovorím vám, tak býva veľká radosť pred anjelmi Božími nad jedným hriešnikom, čo robí pokánie“** (Lk 15, 10). A zas naopak, vyslovuje zármutok nad nekajúcimi hriešnikmi, ktorí úporné odmietajú výzvu, volanie k pokániu a predpovedá im strašný súd Boží v posledný deň sveta: **„Beda ti, Korozain! Beda ti, Betsaida! Lebo keby sa v Týre a Sidone boli stali tie mocné činy, ktoré sa stali u vás, dávno by boli vo vrecovine a popole robili pokánie. Ale hovorím vám, že Týru a Sidonu bude znesiteľnejšie v súdny deň ako vám. A ty, Kafarnaum, či sa budeš až do neba vyvyšovať? Až do podsvetia sa zrútiš. Lebo keby sa v Sodome boli stali tie mocné činy, ktoré sa stali tebe, bola by zostala až dodnes. Ale hovorím vám, zemi sodomskej bude v súdny deň znesiteľnejšie ako tebe“** (Mt 11, 21-22). Keď Pilát povraždil Galilejčanov v chráme a ich krv zmiešal s krvou obetných zvierat, a keď v tom istom čase zahynulo 18 ľudí, na ktorých padla veža v Siloe, Iesus Christos povedal: **„Nazdávate sa, že títo Galilejčania, keďže tolko vytrpeli, boli väčšími hriešnikmi ako všetci ostatní Galilejčania? Vôbec nie, hovorím vám: ak však nebudete robiť pokánie, všetci podobne zahyniete. Alebo tí osemnásti, na ktorých padla veža v Siloe a zabila ich, nazdávate sa, že títo boli väčšími vinníkmi ako všetci ostatní, čo bývajú v Jeruzaleme? Vôbec nie, hovorím vám, ak však nebudete robiť pokánie, všetci podobne zahyniete“** (Lk 13, 1-5)...(Pokračovanie)

Prot. Peter Kormaník

MEDZI NEBOM A ZEMOU (VI.)

Velká ekténia.

Každý človek, ktorý vchádza do chrámu, aby sa zúčastnil bohoslužby, cíti sa byť hriešnym. Do chrámu prichádza, aby v chráme získal milosrdenstvo, lásku, blahodať a požehnanie od Boha. V chráme má ubolená ľudská duša možnosť liečiť sa. Cez sv. Eucharistiu pociťujeme radosť, nový život a vzkriesenie duše. V chráme je spolu s nami Christos. Stretáva sa nielen s hriešnym kňazom, ale aj s každým veriacom.

„Mirom Hospodu pomolimsja“ – „V pokoji sa k Pánovi pomodlime“. Takto sa na začiatku sv. Liturgie začína prvá veľká „pokojná ekténia“. V tejto ekténii sa nachádzajú prosby, ktoré sa týkajú celého nášho života a osobitné sú prosby za tento svet. Je to prvá prosba Cirkvi pred Bohom a zároveň prosba za všetky pozemské potreby človeka. Tri prvé prosby sa týkajú pokoja (csl. mir). Pokoj to je čistý vzduch v ktorom môže žiť Boží národ – Cirkev. Prvá vec, ktorá je potrebná aby sme mohli stáť pre Bohom, je pokoj. Pokojným treba byť v prvom rade vo svojom vnútri a potom mať pokoj aj medzi sebou, s priateľmi, manželkou a mužom, s deťmi, rodičmi, bratmi a sestrami, s blízkymi a každým človekom. Iba ak je v našom vnútri pokoj, môže potom byť aj medzi nami a blízkymi. V Cirkvi nie je možné rozprávať a robiť bez toho, aby bol pokoj. (Kde nie je pokoj, je diabol, ktorý rozsievá nepokoj a nenávisť medzi ľuďmi.)

Padajúc do hriechu, porušujeme Božiu vôľu, čím sa stávame Jeho nepriateľmi a súčasne i nepriateľmi sebe samým. Preto, ak sa chceme modliť v pokoji, musíme byť najprv v pokoji s Bohom. Modliť sa v pokoji znamená modliť sa v čistote a nevinnosti srdca. Lebo iba ten je v pokoji, kto sa oslobodzuje od hriechu a vášni.

Keď nie je pokoj v srdci, ovláda ho zlo, nenávisť a krutosť, nie je možné priniesť akýkoľvek dar do chrámu. Nemôžeme byť účastní na bohoslužbe a už vôbec nie sa zúčastňovať na sv. Eucharistii, pretože to je hriech. Beda tým krutým srdciam, ktorých nezmäkčuje ani odpustenie hriechov ani láska!

V čase prenasledovania kresťanov v prvotných dobách Cirkvi, žili dvaja kresťania, ktorí mali medzi sebou spor. Pohádali sa medzi sebou a prestali sa spolu rozprávať. Jeden sa volal Nikifor a druhý Saprikij. Saprikij bol dokonca ešte aj kňaz. Raz sa stalo, že pohania po udaní chytili Saprikija spolu s druhými kresťanmi a zavreli ich do väzenia. Keď sa o tom dozvedel Nikifor, utekal do väzenia a padnúc na kolena pred dverami väzenia začal kričať: **„Saprikij, odpusť mi! V čase mučenia odpusť mi!“** Z vnútra väzenia

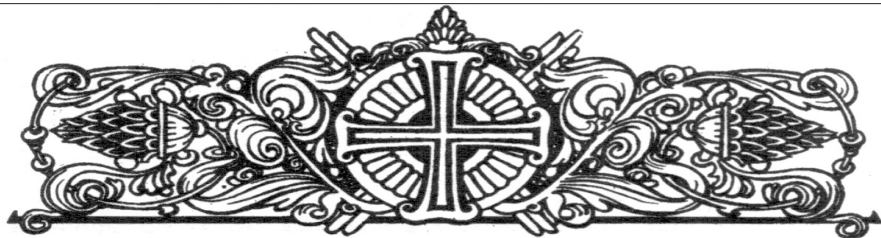
zakričal Saprikij Nikiforovi: „**Nie, ja ti neodpustím!**“ Vtedy do tohto rozhovoru vstúpili aj ostatní uväznení kresťania a hovorili mu: „**Saprikij, odpusť mu!**“ „**Nie**“ znela rázna odpoveď. „**Spôsobil mi tolko zla, že ja mu nie som ochotný odpustiť!**“ V určený čas berú mučeníkov a vedú ich na miesto popravy. Nikifor ich počas celej cesty nasleduje. „**Saprikij, odpusť mi!**“ „**Neodpustím ti!**“ Toto bola jediná odpoveď Saprikija. Vtedy sa stalo niečo strašné. Keď padli na zem prvé odseknuté hlavy mučeníkov a prišla chvíľa keď mal vyznať Christa Saprikij, stratil odvahu a zriekol sa Christa! Božia blahodať ho opustila, pretože v jeho srdci nezavládla láska a odpustenie. Keď Nikifor uvidel, že sa Saprikij zriekol Christa, utekal a zaujal jeho miesto. Vyznajúc Christa pred katmi, bol napokon popravený. Tak sa stal svätým mučeníkom našej Cirkvi.

Na základe tohto príkladu vieme povedať, že ten, kto mal vo svojom srdci nenávisť, bol odvrhnutý Bohom a jeho obeť nebola prijatá. Zriekol sa Božej blahodate – Božej sily a nemohol sa stať mučeníkom. V tom istom čase bol druhý človek, ktorý mal lásku, požehnaný Bohom a jeho obeť bola prijatá. Takto aj **naše dary a obety, ktoré chceme priniesť Bohu, nie sú prijímané, pokiaľ v našich srdciach kraluje nenávisť, zloba a chýba odpustenie.** Preto aj začiatok sv. Liturgie začína práve slovami „Mirom Hospodu pomolimsja“ Aby pokoj v našom srdci sa preniesol do celého chrámu medzi ľudí, aby sme mohli s radosťou a pokojom priniesť nekrvavú obeť – Telo a Krv Isusa Christa....
(Pokračovanie)

ThDr. Ján Pilko, PhD.

Použitá literatúra:

KORMANÍK, P.: Pravoslávna liturgia I. Prešov 1999, s. 126.

ZO ŽIVOTA A MYŠLIENOK SVÄTÉHO JOZEFA HESYCHASTU (IX.)

Pobyť na Athose ako laik-hošť

František sa krátko zdržiaval ako laik-hošť v skíte (menšie osídlenie mníchmi s centrálnym chrámom) Jána Predchodcu (Krstiteľa) oproti Veľkej Lávre (Veľká Lavra je najstarší a najrozsiahlejší monastier na Athose, jeho zakladateľom je sv. Atanáž Atoský a počiatok sa datuje do roku 963). Oblasť je lemovaná pozvoľnými svahmi s bohatou vegetáciou. Jeho duša, ktorá neustále túžila po asketickom živote našla pokoj v tomto odľahlom a pokojnom prostredí. František ešte nevedel nič o noetickej modlitbe, preto sa neustále namáhal ústnou modlitbou a neustále prosil Boha o pomoc. Ako laik-hošť mal František právo bývať, kde chcel. Po krátkom pobyte v skíte Jána Predchodcu sa presťahoval na neďaleké miesto zvané Vigla, kde pobudol šesť mesiacov v príbytku Svätej Záštiny (Pokrova). Tam objavil malého starého mnícha menom Hariton, desať minút od jaskyne sv. Atanáža Atoského. Otec Hariton súhlasil, že mu poskytne pohostinstvo výmenou za malú sumu, pod podmienkou, že František si zachová svoju slobodu žiť tak, ako chce, kým si nenájde stáleho starca. Ukázalo sa, že tento malý starý mních mal veľmi zvláštny životný štýl, pretože väčšinu času navštevoval rôzne monastiere na hore Athos. Táto jeho rutina poskytla mladému Františkovi príležitosť asketicky bojovať, koľko chcel a akokoľvek chcel. Tvrdo zápasil, prísne sa postil a bdel. V noci stál vzpriamene alebo kráčal. Týmto spôsobom sa namáhal tak, ako mu dovoľovali jeho fyzické sily odolať spánku. Raz sa mu podarilo zostať bdiety osem dní bez jedla, vody a spánku. Pokúšal sa zasvätiť aj do noetickej modlitby na základe prečítaných kníh a rád, ktoré dostával od rôznych duchovných otcov. Túžil po tom tak intenzívne, že sa v tejto veci nikdy neprestal modliť k Bohu.

Ako sa neskôr ukázalo, malý starý mních svoje slovo nedodrжал a čoskoro začal Františkovi odopierať všetku slobodu. Začal sa k nemu správať, ako keby bol jeho riadnym stálym starcom. Mních mu udeľoval pokánie a obmedzenia a správal sa k nemu tvrdo. Napriek tomu František pokračoval v boji

s trpezlivosťou a vnútorným odhodlaním. Snažil sa pochopiť, prečo sa k nemu ten malý starý mních správal tak tvrdo a panovačne, najmä preto, že bol stále laikom a býval ako hosť v jeho príbytku. Nezarmútilo ho ani tak tvrdé správanie, ako skôr nespravodlivé obmedzenia, ktoré mu bránili v askéze a modlitbe. A keďže nenašiel vysvetlenie pre takýto postoj mnícha, začal uvažovať, že by svoje úsilie o askézu mal začať inde. Ako premýšľal

nad týmito myšlienkami, náhle sa rozplakal, že sa modlil k Bohu so sťažnosťou, že hoci neustále túžil, nielenže mu nepomohol, ale dokonca mu kládol prekážky.

Veľký smútok

Od toho dňa mal vo zvyku chodiť každé popoludnie do divočiny a dve-tri hodiny neprestajne bezútešne plakať. Vždy vylial toľko sĺz, že sa zem pod ním zablátila. Stále sa modlil nahlas, pretože modlitbu nevedel povedať srdcom. Napriek tomu neustále prosil Presvätú Bohorodičku a Pána, aby mu dali požehnanie noetickej modlitby, ako to čítaval vo Filokalii (Dobrotolubie). Keď čítal takéto knihy, uvedomil si, že „tam vonku je niečo“, čo jemu samotnému chýba. Raz chcel pozvať kňaza, aby mu požehnal izbu svätenou vodou. Po požehaní František priniesol na podnose trochu čaju a cukru ako pohostenie pre kňaza. Keď malý starý mních, s ktorým František býval, videl, čo robí, udrľ zospodu päšťou podnos a Františkovi podnos aj s čajom vyletel z rúk. František pokorne sklonil hlavu, poklonil sa a požiadal o odpustenie: **“Požehnaj, otče!”** Toto bolo jedno z jeho prvých asketických víťazstiev. Napriek tomu ho tento incident zarmútil. Kňaz sa snažil Františka utešiť, ale František odišiel do neďalekej rokliny plnej jaskýň a desať alebo dvanásť hodín nepretržite plakal. Neplakal však preto, že by bol urazený, ale preto, že sa mu zdalo, že nenájde takmer nikoho, kto by sa zaujímal o modlitbu. Stratil nádej a pomyslel si: **„Aj na púšti sa stretávam s vášňami.“**

Počiatok modlitby srdca

V ten deň v noci bol bolesťou a pôstom úplne vyčerpaný, že už nedokázal ani plakať. V tomto stave, letmo hľadiac na kaplnku Premenenia na vrchole hory Athos, prosil Pána: **„Ó, Pane, ako si sa premenil pred svojím služobníkom, premeň sa aj v mojej duši! Zastav vášne a prines pokoj môjmu srdcu! Podaj modlitbu tomu, kto sa modlí, a drž (doslova zviaž) moje nespútané srdce!”** Keď sa tak s veľkou bolesťou modlil, z kaplnky prišiel jemný vánok plný vône. Jeho duša bola naplnená radosťou, osvietením a neobyčajnou láskou. Z Františkovho srdca začala prúdiť modlitba s takou blaženosťou, že si pomyslel: **“Toto je raj! Nepotrebujem žiaden iný raj.”**

František zbadal, že modlitba sa v jeho vnútri sama hovorí s matematickou presnosťou ako hodiny. Bol prekvapený, že modlitba pokračovala sama bez akejkoľvek námahy z jeho strany. Hneď ako to videl, bol ohromený a povedal: **“Čo sa to so mnou teraz deje? Ako sa vo mne modlitba hovorí? Tak dlho som sa snažil a nikdy som necítil to, čo cítim teraz.”** Keď videl, že modlitba pokračuje a že pociťuje toľko blaženosti a šťastia,

radostne si povedal: **„Takže, toto je tá noetická modlitba, o ktorej som čítal v knihách Filokalie? Chutí to takto? Toto je svetlo!”** Potom vstal a posilnený týmto zázrakom noetickej modlitby vošiel do jaskyne, kde sa začal modliť modlitbu zosúladenú s jeho dýchaním, presne ako to učia svätí Otcovia. Len čo sa niekoľkokrát pomodlil, jeho srdce sa okamžite zaoberalo bohovidením (z gréckeho theoria). Malo to byť prvé z mnohých prípadov, kedy bolo jeho srdce uchvátené Božou blahodaťou. Neskôr o tejto udalosti napísal v tretej osobe, ako keby sa to stalo niekomu inému: **“... (on) sklonil hlavu na hrud' a začal jesť sladkosť, ktorá vytryskla z modlitby, ktorú získal. Uchvátilo ho bohovidenie a bol úplne bez seba. Nebol spútaný stenami a skalami, bol mimo akejkoľvek vôle - bez tela a s hlbokým pokojom, v neobyčajnom svetle a neobmedzenej šírke. Jeho vnútro (z gréckeho nous – rozum, rozumná duša) uvažovalo iba o jedinom: Nech sa už nikdy nevrátim do tela, ale zostanem tu navždy”**...(Pokračovanie)

ThDr. Pavol Kochan, PhD.

Obrázok 1: Veľká Lavra (sv. Atanáz Atoský)

Obrázok 2: Jaskyňa sv. Atanáza Atoského

Obrázok 3: Mních praktizujúci noetickú modlitbu

Použitá literatúra:

Kolektív autorov. 2013. My Elder Joseph the Hesychast. Florence, Arizona: Saint Anthony's Greek Orthodox Monastery, 2013. 705 s. ISBN 0-9667000-8-2.

Anonym. 2009. Elder Joseph the Hesychast and Cave-dweller (+1959). (online). [cit. 14.07.2021]. Dostupné z: <http://full-of-grace-and-truth.blogspot.com/2009/08/elder-joseph-hesychast-and-cave-dweller.html>.

Εφραίμ Φιλοθεΐτου, γέροντος. 2020. Ο Όσιος Γέροντας μου Ιωσήφ ο Ησυχαστής. Ιερά Μονή Αγίου Αντωνίου Αριζόνας (USA). 464 s. ISBN 978-960-930580-8.

Anonym. 209. The Elder Joseph the Hesychast (+1959) Struggles, Experiences, Teachings (8). (online). [cit. 18.11.2021]. Dostupné z: <https://vatopaidi.wordpress.com/2009/10/14/elder-joseph-the-hesychast-8/>.

VÁNOČNÍ KONCERT PRAŽSKÝCH PRAVOSLAVNÝCH SBORŮ

I navzdory nelehké situaci v souvislosti s covidem, se s Boží pomocí ve středu 22. prosince 2021 povedlo uskutečnit v pražském Katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje předvánoční koncert několika sborů z pražských pravoslavných církevních obcí. Akci požehnal Jeho Vysokopřeosvícenost Michal, arcibiskup pražský a Českých zemí, který by byl také hlavním hostem koncertu.

Posлуhači v zaplněném katedrálním chrámu, kde již nebylo místa k sezení, vyslechli koledy a vánoční písně v podání tří sborů.

Nejprve vystoupil dětský sbor olšanského chrámu Zesnutí Přesvaté Bohorodice pod vedením Alexeje Kleptsina. Děti zapívaly východoslovanské vánoční písně za doprovodu reprodukované hudby. Po nich zazněly rumunské koledy v podání zpěváků chrámu sv. Archanděla Michaela

na Petříně. Sbor vedl Bogdan Hulea. A jako poslední vystoupil v domácím prostředí sbor katedrálního chrámu sv. Cyrila a Metoděje. Pod vedením Larissy Sakviny zapíval koledy české i východoslovanské. Díky tomu mohli přítomní vyslechnout vánoční písně ze tří různých kulturních okruhů: východoslovanského, tedy ruského a ukrajinského, rumunského a českého.

V závěru koncertu ke všem přítomným promluvil duchovní otec Milan Bilý a vyjádřil poděkování v první řadě Všemohoucímu Bohu, Vladykovi Michalovi, všem, kteří se koncertu zúčastnili a taky všem, kteří se podíleli na jeho organizaci a přípravě.

Po skončení koncertu připravili ještě duchovní a věřící katedrálního chrámu pro všechny přítomné, zpěváky i posluchače, postní občerstvení.

Myšlenkou vánočního koncertu bylo jak setkání duchovenstva a věřících pražských pravoslavných církevních obcí, tak duchovní posila v nelehké době, kterou všichni v posledním období prožíváme a taky radost z blížících se svátků Narození Pána Ježíše Krista.

Věříme, že tenhle vánoční koncert bude začátkem pěkné tradice.

Jakub Jiří Jukl, matuška Ivana Bilá
Pravoslavný katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje, Praha

Střevíc svatého Spyridona v Katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Praze

V den, kdy podle nového kalendáře slavíme svátek Narození našeho Pána Ježíše Krista (25.12.), připomínáme si zároveň podle starého kalendáře svátek velkého světce, kyperského biskupa Spyridona. Proto jsme zvolili právě tento den, abychom v Katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje po archijerejské Liturgii uložili střevíc tohoto světce a vystavili k uctívání jeho ikonu. Obojí darovali do chrámu naši zbožní věřící - bratr Andrej a

bratr Vladimír. Ještě koncem října se s požehnáním Jeho Vysokopřeosvícenosti Michala, arcibiskupa pražského a Českých zemí, vybrali na řecký ostrov Korfu, kde je na cestě doprovázel duchovní otec Milan Bílý. Dárcům srdečně děkujeme a vyprošujeme u Hospodina mnoho Božích milostí.

Po archijerejské Liturgii vladyka Michal přečetl život sv. Spyridona:

Svatý Spyridon žil na přelomu 3. a 4. století po Kristu a byl i jedním ze 318 biskupů, kteří se účastnili prvního Všeobecného sněmu roku 325 v Nikai. Zažil tak dvě různé epochy. Tu první, v níž byla Kristova církev bezohledně pronásledována, i druhou, radostnější, kdy se křesťanství vydalo na svou vítěznou pouť světem. V době pronásledování byl krutě mučen, poslán na nucené práce a přišel o oko, po legalizaci křesťanství císařem Konstantinem se pak stal biskupem v Kyperském Trimithonu (odtud jeho přídomek „Trimifuntský“) a jako obhájce pravé víry vystoupil i na Nikájském sněmu.

S tímto svatým biskupem jsou spojeny dva kusy oděvu, které představují i jeho ctnosti. První jsou střevíce, vlastně jakési trepky, které obouvají kněží na jeho nohy. Ano, skutečně, na nohy sv. Spyridona, neboť jeho ostatky ani po téměř 17 stoletích nepodléhají rozkladu. Můžete se o tom přesvědčit, pokud se vypravíte na řecký ostrov Korfu neboli Kerkýra, kam bylo tělo světce v 15. století převezeno.

Jeho rakev se otevírá vždy po bohoslužbě a věřící mohou ostatky svatého uctít. Občas ale víko, které se otevírá pomocí klíčů, nejde odemknout. To potom duchovní říkají: „Svatý Spyridon je asi pryč. Zase někomu pomáhá.“ Věří totiž, že Spyridon je patronem Korfu a chodí stále po ostrově a hledá, komu pomoci. Proto mu dvakrát ročně obouvají nové střevíce. A jaký div: ty staré jsou prošlapány, i když tělo světce stále spočívá ve stříbrné rakvi... Ale on to zas takový zázrak není – alespoň pro nás křesťany. Spyridon prostě dělá jen to, co dělal celý život: oddaně slouží svěřenému stádu. Už během své pozemské pouti se neúnavně staral o věřící a vykonal nespočet zázraků – dokázal ve jménu Páně přivolat déšť i křísit mrtvé. A to vše s velkou pokorou a skromností.

Druhou částí Spyridonova oděvu je pastýřská čapka, spletená rákosu a trav. I tato čapka spočívá dosud v hrobě na jeho hlavě. A právě s ní je zobrazován i na všech ikonách. Tako-

vou čapku si za horkých dní pod jižním sluncem zhotovovali pastýři ovcí. A Spyridon byl právě takovým pastýřem. Ne, nejen pastýřem v přeneseném smyslu, on skutečně strávil velkou část života péčí o zvířata a prací v hospodářství. Nepocházel ze vznešené rodiny, nestudoval ani na světských školách. Tvrdě pracoval a stejně tvrdě se modlil ke Kristu a vedl svůj duchovní boj. Miloval lidi a pomáhal jim, kde mohl. A tak se prostý a neučený pastevce stal jedním z nejlepších pastýřů, který pásł stádo Kristovo. Pán mu v Duchu Svatém daroval větší moudrost, než nejvzdělanějším filosofům tehdejšího světa. Ostatně proč by ne, když na počátku z prostých rybářů, Petra a jeho druhů, učinil rybáře lidí a apoštoly? Jak se zpívá v troparu Seslání Sv. Ducha: „Kriste Bože,

jenž učinil jsi rybáře moudrými, seslav jim Ducha Svatého..“

Právě tak učinil náš Spasitel pastýře Spyridona pastýřem svých oveček. Ostatně není Spyridon i jedním ze zástupu pastýřů, kteří se přišli poklonit právě tuto noc nově narozenému Kristu, Bohu a člověku?

Podle pastýřské čapky poznáme Spyridona na ikonách mezi stovkami jiných biskupů – jako třeba na ikoně svatých otců prvního všeobecného sněmu. Právě tam se trimifuntský pastýř postavil na obranu svatého pravoslaví v polemice s ariány, kteří zpochybňovali Božství našeho Pána Ježíše Krista. Z počátku jej pravověrní biskupové nechťeli ani nechat mluvit. Považovali ho za prostáčka, zatím co proti němu stáli ariánští učenci, kteří prošli nejlepšími filosofickými školami starověkého světa. Ale on si stejně vymohl právo utkat se s ariány v diskusi, protože skládal svou důvěru v Boha. Neboť jak pravil náš Pán: „Nestarejte se předem, co byste řekli, ale co by vám v tu hodinu bylo dáno, to mluvejte. Neboť to nejste vy, kdo mluví, ale Duch Svatý“ (Mk 13, 11). A skutečně. Jeho prostá řeč, plná víry v Boží Trojici a v Bohočlověka Ježíše Krista, slova prýstící z mučednictví pro Pána i z lásky k lidem, přesvědčila část Areiových stoupenců více, než všechny propracované teologické argumenty.

Na nikajském sněmu vykonal Sypridon i zázrak, který se často zobrazuje na jeho ikonách. Aby dokázal Boží Trojedinost, ukázal svým odpůrcům vypálenou cihlu. „Je to jediná cihla“, pravil, „a přesto obsahuje tři prvky: zemi, vodu a oheň.“ Na dotvrzení jeho slov prý tehdy z cihly vyšlehl plamen a vytekla voda a Spyridonovi zůstala v dlaní hrst hlíny.

Necht' je tedy svatý Spyridon příkladem nám všem křesťanům: biskupům, kněžím i prostým věřícím, učeným jako neučeným. Následujme jeho pokoru, jeho lásku k lidem, jeho důvěru v Boha i jeho věrnost apoštolské víře i Kristovu Evangelium.

Svatý Spyridone, pastýři duší, pros dobrého Pastýře, aby spasil duše naše!

***Text – Jakub Jiří Jukl, Foto - mátuška Ivana Bilá
Pravoslavný katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje, Praha***

Správy zo Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte

Návšteva v Libanone

V dňoch 5. – 9. novembra 2021 archimandrita Serafim (Šemjatovský), predstaviteľ Pravoslávnej Cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte, spolu s delegáciou predstaviteľov iných miestnych pravoslávnych Cirkví, navštívil Libanon, pri príležitosti 75. výročia založenia Podvoria Ruskej pravoslávnej Cirkvi v Bejrute (Libanon). Okrem bohoslužobného programu a programu pripraveného k tomuto výročiu sa archimandrita Serafim stretol i s p. Marekom Vargom, mimoriadnym a splnomocneným veľvyslancom Slovenskej republiky v Libanone.

Návšteva z Altaja

V nedeľu 14. novembra 2021 navštívil naše Podvorie Jeho Vysokopreosviatenosť Serĝij, metropolita Barnaulský a Altajský. Vysokopreosviatený vladyka slúžil v našom chráme svätú Liturgiu a predniesol kázeň.

Sviatok sv. Georgia

Gruzínska Pravoslávna Cirkev si pripomína v tento deň „kolesovanie“ svätého veľkomučeníka Georgia Pobidonosca. Archimandrita Serafim prijal pozvanie a slúžil sv. Liturgiu v chráme svätého veľkomučeníka Georgia v Gruzínach (Moskva).

Vyznamenanie predstaviteľa našej miestnej Pravoslávnej Cirkvi

5. decembra 2021 v závere sv. Liturgie v chráme „Vsich skorbjaščich radost“ na Boľšoj Ordynke predseda Oddelenia zahraničných cirkevných vzťahov, Vysokopreosviatený Ilarion, metropolita Volokolamský, vyznamenal archimandritu Serafima (Šemjatovského), predstaviteľa Pravoslávnej Cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte medailou svätiteľa Marka Efezského III. stupňa.

Metropolita Ilarion tak vyzdvihol dôstojné slúženie a reprezentáciu archimandritom Serafimom Pravoslávnej Cirkvi v českých krajinách a na Slovensku a zároveň tak pripomenul 30. výročie mníškeho postrihu otca Serafima.

Jeromonach Alexander (Haluška)
tajomník Zastupiteľstva Pravoslávnej Cirkvi
v českých krajinách a na Slovensku v Moskve

Významné životné jubileum Jeho Vysokopreosvietenosti vladyku Michala, arcibiskupa pražského a českých krajín

Dňa **9.1.2022** v Katedrálnom chráme sv. Cyrila a Metoda v Prahe bola slúžená slávnostná archijerejská Liturgia pri príležitosti významného životného jubilea **Jeho Vysokopreosvietenosti vladyku Michala, arcibiskupa pražského a českých krajín**. Práve v tento deň vladyka Michal oslávil **75. narodeniny**. Sv. Liturgiu spolu s ním slúžili duchovní otcovia Jan Beránek, Milan Horváth, Pavel Celyč, Pavel Hempel, Vasil Čerepko a Milan Bílý. Milý hosť, ktorý sa tiež zúčastnil, bol archimandrita Ilija z Viedne (najvyšší predstaviteľ gruzínskej cirkvi v ČR).

O. Jan Beránek vo svojom príhovore hovoril okrem pravoslávneho ekzeziologického princípu "kde je biskup, tam je Cirkev", aj o dôležitých míľnikoch v živote vladyku Michala.

Vladyka Michal sa narodil 9. januára 1947 v Zemplínskom Hradišti (okres Trebišov). V roku 1963 začal študovať na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove. Pokračoval v štúdiu na Leningradskej duchovnej akadémii, kde získal titul kandidáta teológie. Dňa 21. mája 1971 bol metropolitom Nikodýmom vysvätený za diakona a o deň neskôr za kňaza. Potom odišiel do Nemecka, kde pôsobil v ruskej cirkevnej obci v Drážďanoch. V rokoch 1980 – 1999 pôsobil ako kňaz v Prešovskej eparchii a v Prahe. V roku 1980 bol povýšený na protojereja a v roku 1992 mu bolo udelené právo nosenia kňazskej mitry. V roku 1987 získal na Husitskej

fakulte v Prahe licenciát teológie. V roku 1998 sa stal doktorom filozofie na Univerzite v Prešove. Pôsobil ako duchovný správca cirkevnej obce pri Chráme Zvestovania Presvätej Bohorodice v Prahe 2, ktorej bol spoluzakladateľom. V rokoch 2000 – 2004 pôsobil na zastupiteľstve Moskovského patriarchátu v Moskve. V rokoch 2004 – 2007 bol dekanom Bratislavského arcidiekanátu. V roku 2007 bol ustanovený na ruskú cirkevnú obec vo Schweinfurte v Nemecku, kde pôsobil do roku 2014. Dňa 25. mája 2010 bol povýšený do hodnosti igumena a v roku 2015 do hodnosti archimandritu. 22. novembra 2014 bol zvolený za arcibiskupa pražského a českých krajín. Biskupské svätenie prijal 14. marca 2015.

Tento rok je nielen 75 rokov od narodenia vladyku Michala, ale tiež 51 rokov jeho kňazskej služby a 7 rokov jeho archijerejskej služby na pražskom arcibiskupskom stolci.

Na konci sv. Liturgie vladyka Michal prijímal gratulácie od prítomných duchovných a veriacich, ktorí sa zúčastnili osláv v hojnom počte.

Nášmu vladykovi Michalovi vyprosujeme hojnosť Božieho požehnaní, pevné zdravie, veľa síl a trpezlivosti pri práci na nive Christovej, pokorného ducha a srdce plné lásky ku Christovi a jeho pastve.

Na mnohaja i blahaja lita!

Na mnohaja i blahaja lita!

Životné jubileum

Dňa **1. januára 2022** sa naša dlhodobá kantorka a cerkovníčka, pani **Mária Hricová** dožila krásneho životného jubilea - **90 rokov**.

Pri tejto príležitosti jej v mene celej cirkevnej obce ďakujeme za dlhoročnú službu v chráme a zároveň do ďalších rokov vyprosujeme pre ňu Božie požehnanie.

Na mnohaja i blahaja lita!

**Duchovný správca
a veriaci PCO v Markovciach**

Životné jubileum

V deň pamiatky Obrezania Hospodinovho a sv. Vasilija Veľkého **14. januára 2022** sa dožíva krásnych **80 rokov** svojho pozemského života naša sestra v Christu **Mária Hocková** z Osadného. Aj keď sestra Mária pochádza zo Stariny, väčšinu svojho života prežila v Osadnom a je aktívnou veriacaou našej cirkevnej obce. Snaží sa navštevovať a svojím spevom obohacovať všetky bohoslužby v našom chráme, a to nielen v nedele a sviatky, ale aj každodenné večerne. Dlhé roky pomáhala aj pri upratovaní a zdobení nášho Božieho chrámu.

V mene všetkých veriacich jej za ochotu pomáhať a oddanosť Christovej cirkvi veľmi pekne ďakujeme a vyprosujeme jej od Všemilostivého Boha pomoc a požehnanie.

Na mnohaja i blahaja lita!

**Duchovný správca prot. Peter Soroka
a veriaci PCO v Osadnom**

List pre prababku (Blahoželanie matuške Helene Cuperovej do Stropkova).

Do obdobia rozprávkovej krajiny plnej snehových vločiek, trblietajúcich sa diamantov, sa pred **90. rokmi** narodil drahokam, ktorý svieti a robí nám radosť. Osoba, od ktorej sa vždy máme čo učiť.

Vyrastala v mnohopočetnej rodine, kde sa naučila mať rada ľudí a rozdávať lásku. Lásku, ktorá jej počas života ukázala správnu cestu k Bohu. Do dnešného dňa neustále kráčajú jej neúnavné nohy do Božieho chrámu. Jej život sa podobá múdrej knihe. Všetko, čo je v nej napísané, je pre nás príručkou krásneho príkladného spôsobu kresťanského života.

Najdeme v nej návod na šťastné 60-ročné manželstvo. Ako s láskou vždy bola po boku svojho manžela už zosnulého otca Petra (Cupera), či kantorovala na slávu Božiu. Ako sa starala a vychovávala svoje deti k láske k Bohu a blíznym. Pohostinosť a štedrosť ju doslova vystihujú. A

mnoho ďalších rôznych životných udalostí.

Sestra Helena je vždy veľmi vnímavá voči svojim najbližším príbuzným i veriacim zo Stropkova. Aktívne sa zaujíma o ich život, s Božou pomocou navštevuje denne chrám Boží a rada číta Psalmy. Jej prítomnosť medzi nami je pre nás veľkým povzbudením v duchovnom živote i poučením.

Touto cestou sa Vám chceme poďakovať za Vaše modlitby, ktoré cítime dennodenne, lásku, múdre poučenia,...

Vyprosujeme u milostivého Boha pre matušku Helenku veľa duchovných i telesných síl do ďalších dní jej plodného života. Nech nám Boh ešte dožičí, aby ten drahokam, ktorým ste Vy, nám svietil a robil radosť. Preto na záver, všetko najlepšie k Vaším narodeninám. Veľa lásky, šťastia a Božieho požehnanie.

Na mnohaja i blahaja lita!

***Pravoslávni veriaci,
vaše deti a vnúčatá s rodinami,
pravnúčatá a všetci, ktorí Vás majú radi***

Rozlúčka s mitr. prot. Mgr. Ladislavom Kiraľom

V chráme sv. Trojice vo Svidníku sa v pondelok 10. januára 2022 uskutočnila modlitebná **rozlúčka s mitr. prot. Mgr. Ladislavom Kiraľom**. Svoju nesmrtnú dušu odovzdal Stvoriteľovi na sviatok Christovho Narodenia v piatok **7. januára 2022 vo veku 62 rokov**. Obrad pohrebu vykonal arcidekan pre okres Svidník a duchovný správca Pravoslávnej cirkevnej obce vo Svidníku mitr. prot. Mgr. Ján Sovič. Na pohrebe sa okrem viacerých duchovných a príbuzných zúčastnili i veriaci zo širokého okolia za dodržania príslušných protiepidemických opatrení.

Kázňou sa k prítomným prihovoril duchovný správca Pravoslávnej cirkevnej obce v Stakčíne mitr. prot. Mgr. Ján Gliganič. „**Christos prišiel na tento svet preto, aby vzal na Svoje plecia naše ťažkosti a bolesti. Preto sa dnes modlíme k novo-narodenému Dieťaťu Christovi, aby do Svojho náručia prijal dušu nášho oltárneho brata, vášho manžela, otca a príbuzného – o. Ladislava,**

„**Aj Christos Spasiteľ niesol Svoj kríž a musel ho doniesť až na Golgotu. Pomohol mu Šimon Cyrenejský. Vám drahá rodina, pomáhame my svojou prítomnosťou a nakoľko sa to dá, svojimi slovami a modlitbou. Chcem vás ubezpečiť, že nikto z nás nezabudne za vás a o. Ladislava položiť čiastočku na svätých diskos, ktorá sa po-**

tom vsype do kalicha Božej krvi, aby Hospodin omyl hriechy, slabosti a nedostatky, s ktorými žijeme všetci a aby pre neho otvoril Svoju náruč večnej radosti a blaženosti – za jeho oddanú celoživotnú službu, vernosť a modlitby, za všetko, čo priniesol ako obeť pre Christa, pre spásu duší,“ dodal o. Ján.

Telesné ostatky mitr. prot. Mgr. Ladislava Kiraľa boli uložené do zeme na cintoríne vo Svidníku.

Nekrológ

Nebohý mitr. prot. Mgr. Ladislav Kiraľ sa narodil 22. novembra 1959 v Trebišove. Po nadobudnutí základného vzdelania v rodnej obci Cejkov a ukončení stredoškolského štúdia absolvoval Pravoslávnu bohosloveckú fakultu v Prešove, ktorú úspešne ukončil v roku 1982. V tom istom roku vstúpil do manželského zväzku s Vierou Sovičovou, v ktorom sa im narodili dcéry Tatiana, Viera, Natália, Ľudmila a syn Ladislav.

Vo februári 1982 bol preosvieteným Nikanorom, biskupom michalovským, vysvätený na diakona. Následne od spomenutého vladyku prijal i kňazskú chirotoniu.

V októbri 1982 bol exkardinovaný do Prešovskej pravoslávnej eparchie a pôsobil ako duchovný správca Pravoslávnej cirkevnej obce v Medvedom (okr. Svidník). V roku 1983 bol exkardinovaný do Michalovskej pravoslávnej eparchie, kde do roku 1994 pôsobil ako duchovný správca cirkevných obcí v Nižnej Rybnici, Choňkovciach a Koňuši. Istý čas bol duchovným správcom Pravoslávnej cirkevnej obce v Markovciach. Od roku 1994 do roku 2009 pôsobil ako duchovný správca Pravoslávnej cirkevnej obce v Košiciach.

O. Ladislav pôsobil aj v Úrade eparchiálnej rady v Michalovciach ako tajomník pre pastoráciu a misiu. Bol členom eparchiálnej a metropolitnej rady. V Michalovsko-Košickej pravoslávnej eparchii pôsobil od roku 1991 do 30. septembra 2009.

Od 11. januára 2010 opätovne pôsobil v Prešovskej pravoslávnej eparchii ako duchovný správca Pravoslávnych cirkevných obcí v Kojšove a Gelnici.

Počas svojej kňazskej služby bol postupne ocenený právom nosenia nabeďerníka počas bohoslužieb, právom nosenia zlatého náprsného kríža, titulom protojerej, právom nosenia zlatého kríža s ozdobami. Metropolita Rastislav ho vyznamenal právom nosenia palice a právom nosenia mitry.

Celkovo zosnulý o. Ladislav pôsobil v kňazskej službe takmer 40 rokov.

Blážennyj pokój, i víčnaja jemú pámjat'!

Tlačové oddelenie Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove

Posmrtná spomienka

Dňa **15.12.2021** odovzdala svoju nesmrteľnú dušu Hospodinovi najstaršia veriaca Pravoslávnej cirkevnej obce v Soboši **Mária Podhajecká**. Dožila sa viac než **98 rokov**, z toho 39 rokov ako vdova. Milovala svoju početnú rodinu, ale hlavne milovala Boha, milovala chrám Boží a na jeho potreby pamätala do konca svojích dní. Pravidelne sa zúčastňovala svätej Liturgie. V nedeľu a vo sviatok pristupovala k sv. spovedi a k sv. Prijímaniu. Posledný rok svojho života bola odkázaná na pomoc najbližších, ale sv. Eucharistiu jej prinášal o. Serafim každý mesiac domov. Veríme, že bola pripravená na stretnutie s Hospodinom naším Isusom Christom, lebo k tomu sa pripravovala celý svoj dlhý život, ale hlavne posledné roky.

Dňa **25.12.2021** počas sv. Liturgie sme dostali správu, že svoju nesmrteľnú dušu odovzdala do rúk Stvoriteľa aj naša sestra **Mária Dvorčáková** vo veku **82 rokov**. Sestra Mária sa narodila v Soboši a prežila tu celý svoj život. Milovala Boha a Boží chrám. Ak jej to zdravie dovoľovalo, bola na každej sv. Liturgii a viedla chrámový spev. Bola oporou pre každého duchovného. V minulosti spolu s nebohým manželom Jánom, ktorý bol kurátor, dochádzajúcich duchovných často prijímali do svojho domu. V posledných rokoch v nedeľu a vo sviatky pristupovala k sv. spovedi a k sv. Prijímaniu. Tri dni pred smrťou prijala sv. Eucharistiu. Veríme, že taktiež bola pripravená na stretnutie s Hospodom naším Isusom Christom.

Obidve naše sestry v Christu boli oporou našej cirkevnej obce. Budú nám chýbať, ale sme vďační Bohu za to, že tu boli a boli nám dobrým príkladom.

Sv. apoštol Pavol: "Pre mňa žiť je Christos a umrieť je zisk". Aj pre naše zosnulé sestry, žiť bolo Christos a veríme, že smrť je pre nich ziskom.

Bražennyj pokoj i vičnaja im pamjat!

Duchovný správca a veriaci PCO v Soboši

Slovo na Roždestvo Christovo (Protodiakon Ján Husár).....	3
Zbor Presvätej Bohorodičky (-SHB-).....	5
Slovo na sviatok sv. arcidiakona a prvomučenika Štefana (Jerej Viktor Čabiňak).....	8
Slovo k sviatku Obrezania Isusa Christa (-SHB-).....	9
Obrezanie Isusa Christa (Jerej Viktor Čabiňak).....	10
Slovo na Obrezanie Christa a sv. Vasilá Velkého (Protodiakon Ján Husár).....	12
Krst Isusa Christa v rieke Jordán (Jerej Viktor Čabiňak).....	15
Krst Isusa Christa - Bohozjavenie (Protodiakon Ján Husár).....	17
Svätý Hierotej, biskup Uhorský (Prot. Vasyľ Kuzmyk).....	19
Toto je môj milovaný Syn (Prot. Marek Ignaciak).....	20
Nechajte deti prichádzať ku Mne! (Jerej Ivo Ozimanič).....	22
Pokánie ako spasiteľný prostriedok návratu kajúcnika k Bohu (I) (Prot. Peter Kormaník).....	24
Medzi Nebom a Zemou (VI.) (Jerej Ján Pilko).....	26
Zo života a myšlienok svätého Jozefa Hesychastu (IX.) (ThDr. Pavol Kochan, PhD.).....	28
Udalosti	31
Zo Zastupiteľstva	34
Blahoželanie	35
Posmrtná spomienka	39

OZNAM: Týmto si vás dovoľujeme informovať, že z nariadenia ÚMR PC sú blahoželania a posmrtné spomienky s výnimkou pravoslávnych duchovných spoplatnené sumou 7 eur. Reklamy a pozvánky na zárobkové akcie (zájazdy, tábory a pod.) sú spoplatnené sumou 10 eur za pol strany a 20 eur za celú stranu. V prípade záujmu môžete svoju reklamu umiestniť aj na našu internetovú stránku www.orthodox.sk. Cena dohodou.

Na prednej strane obálky:

**Pravoslávny chrám
Nanebovstúpenia Isusa Christa v Snine**

Odkaz
sv. Cyrila
a Metoda

ЗАПОВІТ
св. Кирилла
і Мефодія

1
22

**Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku**

Ročník LXVIII/2022
ISSN 0139-9012

**S požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava,
arcibiskupa prešovského,
metropolitu českých krajín a Slovenska**

Vydáva: Metropolitná rada
Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Adresa redakcie:
Bayerova 8, 080 01 Prešov

Telefón: 051/77 24 736, 0908 879 835

E-mail: ocam@orthodox.sk

Web: www.orthodox.sk,
www.ocam.orthodox.sk

Zodpovedný redaktor: Prot. Vasyľ Kuzmyk
Jazyková úprava: PhDr. Larisa Kuzmyková
Vychádza 12-krát do roka.

Tlač: Tlačiareň svidnícka, spol. s r. o.
čat. Nebiljaka 121/18, 089 01 Svidník

Ročný príspevok pre jednotlivcov **6,- € +
poštovné 6,- €**, polročný príspevok pre
jednotlivcov **3,- € + poštovné 3,- €**
Účet: IBAN: **SK810900 0000 0000 96292967**
BIC: **GIBASKBX**

Objednávky na odber:

Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi
Bayerova 8, 080 01 Prešov
Tel. č.: 051/7724 736
E-mail: mrpc@orthodox.sk
Každá pravoslávna cirkevná obec.

Povolené EVPT 167/2008 z 27. 11. 2008.
Číslo indexu: EV 173/08.